สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

วรัญญา แต้มดื่ม

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

วรัญญา แต้มดี่ม

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

CONDITIONS AND GUIDELINES FOR COMMUNITY QUALITY SCHOOL MANAGEMENT UNDER THE PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, PHAYAO PROVINCE

WARANYA TAEMDUEM

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration
May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จังหวัดพะเยา

ของ วรัญญา แต้มดื่ม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุชา กอนพ่วง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บูรณะชาติ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. วรรณากร พรประเสริฐ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า: วรัญญา แต้มดี่ม, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บูรณะชาติ

คำสำคัญ: โรงเรียนคุณภาพของชุมชน, การบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษา 2) แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ทั้งหมด 8 ด้านพบว่า 2.1) ด้านความปลอดภัย พบว่า การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยให้ครอบคลุมนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 2.2) ด้านระบบประกันคุณภาพ พบว่า การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการกำหนดแนวทาง 2.3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่า การจัดทำกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน นำมาใช้เพื่อนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์ 2.4) ด้านการพัฒนาครู พบว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาครู โดยการอบรมความรู้ต่าง ๆ และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2.5) ด้านการเรียนการสอน พบว่า ใช้แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น 2.6) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลตามแนวทางระเบียบประเมินตามสภาพจริง และใช้วิธีที่หลากหลาย 2.7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง และ 2.8) ด้าน Big Data พบว่า มีการบริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุม โดยกำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เชื่อถือได้ และนำไปใช้ได้จริง

Title: CONDITIONS AND GUIDELINES FOR COMMUNITY QUALITY SCHOOL MANAGEMENT UNDER THE PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE, PHAYAO PROVINCE

Author: Waranya Taemduem, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. santi Buranachart

Keywords: Community quality schools, School of Community Quality Management

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the quality of community school administration. under the Office of Primary Education, Phayao Province and 2) Study the guidelines for developing quality community schools. under the Office of Primary Education, Phayao Province. The target groups used in this research were school directors. Teachers and educational personnel of quality community schools Under the Office of Primary Education, Phayao Province, 51 people. Research tools. including questionnaires and interview forms data analysis Use frequency, mean, standard deviation. From the research results, it was found that 1) the quality of community school administration Under the Office of Primary Education, Phayao Province, the overall level was at a high level. and study results. Under the Office of Primary Educational Service Area, Phayao Province, all 8 aspects were found that 2.1) In terms of safety, it was found that safety management covers students, teachers and educational personnel 2.2) Regarding the quality assurance system, it was found that the management of the quality assurance system that could meet the needs of parents diverse community 2.3) Competency-Based Curriculum: Establishing a competency-based curriculum framework Provide a class-level curriculum be used to bring the results of the curriculum to improve the curriculum framework completely 2.4) In terms of teacher development, it was found that teachers should be promoted and developed. by training knowledge and create a professional learning community (PLC) 2.5) In terms of teaching and learning, it was found that the 3-dimensional quality development approach was used in 8 areas 2.6) In terms of measurement and evaluation, it was found that the measurement and evaluation according to the regulations were evaluated according to actual conditions. and use a variety of methods 2.7) In terms of supervision, supervision, and follow-up, it was found that a good friend supervision was used, supervision, supervision, and follow-up of school operations continuously. and bring results to truly improve and 2.8) In the field of Big Data, it was found that there is a comprehensive management of Big Data by specifying a network area for cooperation in development. and related information is effective, modern, reliable and practical information.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, ดร.ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปง (บ้านนาปรัง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 และนางขวัญใจ เมฆสุวรรณ์ ครูโรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบและอุทิศแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดถึงครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

วรัญญา แต้มดี่ม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตการวิจัย 3

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา 9

ความหมายการบริหารสถานศึกษา 10

หลักการบริหารสถานศึกษา 11

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 11

กระบวนการบริหารสถานศึกษา 13

องค์ประกอบ POSDCORB 14

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพของชุมชน 18

การบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน 24

กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ 25
แนวการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....52
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 61
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา..... 61
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา 64
บทที่ 4 ผลการวิจัย 66
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา 66
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา 78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 91
สรุปผลการวิจัย 91
อภิปรายผล.....96
ข้อเสนอแนะ..... 107
บรรณานุกรม 109
ภาคผนวก 113
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 114
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม..... 127
ภาคผนวก ค รูปภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล 135
ประวัติผู้วิจัย 139

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม 66

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม 67

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม 67

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม 68

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จำแนกเป็นรายด้าน.....69

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านความปลอดภัย 69

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านระบบประกันคุณภาพ 71

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 72

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการพัฒนาครู 74

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการเรียนการสอน.....75

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการวัดและประเมินผล 76

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม.....77

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้าน Big Data 78

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า เศรษฐกิจผันผวน สังคมปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อทรัพยากร ประชาชนไม่มีงานทำ และประชากรมีจำนวนลดน้อยลง รวมไปถึงระบบการศึกษาที่ต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม นักเรียนมีจำนวนที่ลดลง โรงเรียนมีครูผู้สอนไม่ครบชั้น หลายโรงเรียนต้องยุบรวม ส่งผลให้ภาวะการเรียนรู้ของนักเรียนถดถ้อย นักเรียนต้องไปเรียนในพื้นที่ห่างไกล และการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนลดลง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวถึงปัญหาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันที่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร ผู้บริหารไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งครูได้ ส่งผลให้ครูไม่ครบชั้น ไม่ครบวิชาเอก ไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งทดแทนหรือย้ายได้ ครูในพื้นที่ห่างไกลขาดโอกาสเข้ารับการพัฒนา และไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งบุคลากร เนื่องจากขาดงบประมาณจัดจ้าง 2) งบประมาณไม่เพียงพอ 3) โครงสร้างพื้นฐาน ด้านอาคารสถานที่ทรุดโทรม และมีไม่เพียงพอต่อผู้เรียน ขาดสื่อ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ ขาดแหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) ประสิทธิภาพการบริหารลดลงในภาวะขาดแคลน (ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนดีสี่มุมเมือง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยว่าโรงเรียนคุณภาพของชุมชนและโรงเรียนดีสี่มุมเมืองเกิดขึ้น เนื่องจากนับวันโรงเรียนประถมศึกษาจะมีขนาดเล็กเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญหาในการบริหารตามมา โดยเฉพาะเรื่องของงบประมาณ และบุคลากรที่มีข้อจำกัด ขณะเดียวกันโรงเรียนในเมืองที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็จะมีขนาดที่ใหญ่ขึ้น ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ขณะที่โรงเรียนประถมศึกษาก็มีโรงเรียนขยายโอกาส แต่จำนวนนักเรียนมีไม่มาก จึงเป็นเหตุผลให้มีนโยบายให้มีโครงการดังกล่าวขึ้นมา เพราะปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนเกือบ 30,000 โรง เมื่อจัดสรรงบประมาณลงไปก็จะได้ไม่มาก และในระยะยาวก็จะเกิดปัญหาไม่รู้จบ แต่โครงการนี้จะทำให้

เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอนาคตที่จะทำให้เด็กได้เรียนอย่างมีคุณภาพ และเด็กจะมีคุณภาพอย่างที่สังคมคาดหวัง เพราะมีทั้งครู และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเรียนใกล้บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, สื่อออนไลน์) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น ได้แก่ 1) ความปลอดภัย 2) ระบบประกันคุณภาพ 3) หลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) การพัฒนา 5) การเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) Big Data ซึ่งจะพัฒนาโรงเรียนคุณภาพให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ เพื่อแก้ปัญหาด้านการศึกษาและความปลอดภัยของสถานศึกษา รวมถึงลดขความเหลื่อมล้ำของโอกาสเข้าถึงการศึกษาในสังคมเมืองและชนบทให้กับนักเรียน สร้างความพร้อมให้กับครูผู้บริหารและโรงเรียนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย ตามบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

โรงเรียนคุณภาพของชุมชนคือโรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่มีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมาเรียนรวม เพื่อยกระดับคุณภาพให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) โรงเรียนอนุบาลปง (บ้านนาปรัง) และโรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมาเรียนรวมจึงได้รับคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และมีโรงเรียนที่เข้าร่วมเป็นโรงเรียนเครือข่ายในการบริหารจัดการร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาการดำเนินการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

การบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โดยการนำนโยบายจากกระทรวงสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาขาดการต่อเนื่องและการสนับสนุน เพื่อตอบโจทย์ของเป้าหมายตามที่กระทรวงกำหนด ซึ่งเป็นประเด็นที่จำเป็นต้องศึกษาหลักการแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ได้คุณภาพที่สูงขึ้น โรงเรียนจึงนำปัญหามาเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษา และปรับเปลี่ยนหลักในการบริหารงาน โดยการพัฒนารูปแบบ พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาให้มีความพร้อมในกระบวนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการโรงเรียนร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายที่เป็นตัวสนับสนุนให้การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน เห็นว่าการบริหารงานโรงเรียนคุณภาพของชุมชนให้ครอบคลุมทั้งครู ผู้เรียน ชุมชน รวมถึงโรงเรียนเครือข่ายให้พัฒนาและมีคุณภาพ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียน

คุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยใช้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น ของโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data ว่ามีสภาพและแนวทางเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ และโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล และนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต และนำไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยรวมของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 2 โรง ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 49 คน จำนวนทั้งสิ้น 51 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยใช้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น ของโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียน

การสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา โดยใช้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้นของโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

2. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน จำนวน 2 คน และ ครู จำนวน 1 คน

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยใช้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น ของโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมารวมเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชน และผู้ปกครอง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา หมายถึง โรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา เขต 1 และ เขต 2 ซึ่งมีทั้งหมด 2 โรง คือ โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ และโรงเรียนอนุบาลปง (บ้านนาปรัง)

3. สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง สภาพการบริหารงานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้นโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

4. ด้านความปลอดภัย หมายถึง สถานศึกษามีแผน มีการตั้งมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยตอนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์ เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

5. ด้านระบบประกันคุณภาพ หมายถึง ด้านระบบประกันคุณภาพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุขและได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

6. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก

7. ด้านการพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการ การพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning เพื่อให้ครูสามารถผลิต และใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษา

8. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การทำกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี จัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง

9. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

10. ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม หมายถึง การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศกำกับและติดตาม ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยส่งผลถึงผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

11. ด้าน Big Data หมายถึง การพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมถึงจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ

12. แนวทางบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชนของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

2. ผู้บริหารได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

3. หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
    1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
    1.2 ความหมายการบริหารสถานศึกษ
    1.3 หลักการบริหารสถานศึกษา
    1.4 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
    1.5 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
2. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพของชุมชน
3. การบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน
    3.1 ความหมายโรงเรียนคุณภาพของชุมชน
4. กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ
    4.1 ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน
    4.2 ด้านระบบประกันคุณภาพ
    4.3 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ
    4.4 ด้านการพัฒนาครู
    4.5 ด้านการเรียนการสอน
    4.6 ด้านการวัดและประเมินผล
    4.7 ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม
    4.8 ด้าน Big Data
5. แนวการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

เจตนา ตลับศรี (2561, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

คฑาวุธ ขันไชย (2561, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารโดยใช้เทคนิคและกระบวนการมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายขององค์กร และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในทุกด้าน

พงศ์ณภัทร นันศิริ (2562, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อให้เกิดผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถ เติบโตไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีของประเทศชาติ ผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ปริศนา วิโนสุยะ (2562, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด โดยมีเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทัศคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยการสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารโดยใช้เทคนิคและกระบวนการบริหารจัดการการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด โดยมีเป้าหมาย คือ ผู้เรียน เกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทัศคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยการสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายขององค์กร และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในทุกด้าน

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ศตวุฒิ ศิริภักดิ์ (2560, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลระดับบริหาร โดยความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในภารกิจหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านการจัดการทั่วไป เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละภารกิจให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

เพชรัตน์ สีหาทัพ (2561, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดการศึกษาของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนงานสั่งการมอบหมายงานประสานงาน ติดตามงาน และแก้ไขปัญหางานถึงจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้

พระมหาหัสดี ปญฺญาวชิโร (พรมนอก) (2561, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการการบริหารงานของสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยการประสานงานและความร่วมมือที่ดีของผู้บริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งต้องร่วมมือกันบริหารงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันดีงาม

จากการศึกษาแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการการบริหารงานของสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยการประสานงานและความร่วมมือที่ดีของผู้บริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งต้องร่วมมือกันบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละภารกิจให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักการบริหารสถานศึกษา

หลักการบริหารการศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการบริหารการศึกษา ดังนี้

คฑาวุธ ขันไชย (2561, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การบริการในการพัฒนางานในทุกด้านเป็นหัวใจของสถานศึกษา
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน
3. ผู้บริหารต้องใช้เทคนิค กระบวนการ ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน
4. พัฒนาครู บุคลากรอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง วัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ
5. ยึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตยให้ทุกคนเข้ามามีสวนร่วมตามขั้นตอนและตามความเหมาะสม และจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
6. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากทุกฝ่ายและนำมาปรับปรุงพัฒนา
7. ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 6-8) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ
    1.1 การพัฒนาสูตรสถานศึกษา
    1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
    1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
    1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
    1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
    1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
    1.7 การนิเทศการศึกษา
    1.8 การแนะแนวการศึกษา

1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

1.12 งานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. งานบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดทำและเสนองบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผล

2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.5 การบริหารการเงิน

2.6 การบริหารบัญชี

2.7 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

3. งานบริหารงานบุคคล

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.5 การออกจากราชการ

4. งานบริหารทั่วไป

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.7 การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

4.8 การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.9 การทำสำมะโนผู้เรียน

4.10 การรับนักเรียน

4.1 1 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.13 งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4,14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.15 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

1.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.18 งานบริการสาธารณะ

4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานของการบริหารสถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายและภารกิจงาน 4 งานหลัก ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ
2. งานบริหารงบประมาณ
3. งานบริหารงานบุคคล
4. งานบริหารทั่วไป

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

ฐาณิศรา กาบบัวศรี (2562, หน้า 18-20) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพสหรัฐได้รวบรวมนักวิชาการเพื่อประเมินข้อผิดพลาดในการบริหารจัดการในกองทัพที่ผ่านมา เพื่อใช้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด Luther H. Gulick and Lyndall Urwick ก็เป็นหนึ่งในกลุ่มนักวิชาการที่ได้มารวมตัวกันครั้งนั้น ในปี ค.ศ. 1937 โดยเสนอแนวคิดและภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร POSDCORB โดยได้ขยายส่วนสำคัญพื้นฐานที่เรียกว่า The Elements of Management 5 ประการของ Fayo มาปรับปรุงและประยุกต์กับการบริหารงานราชการได้เสนอแนะการจัดหน่วยงานในทำเนียบแก่ประธานาธิบดี รัฐบาลสมัยประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี รูสเวสท์ ของสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ตอบคำถามกล่าวว่าอะไรคืองานของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ในที่สุดได้คำตอบสั้น ๆ คือ POSDCoRB ซึ่งหมายถึง กระบวนการบริหาร 7 ประการ POSDCoRB เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหาร สร้างกลไกและโครงสร้าง

ให้กับองค์กรจัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร บุคลากรรู้หน้าที่ และผู้บริหารสามารถบริหารและสั่งการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วางกรอบการทำงานให้องค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันภายในองค์กร

องค์ประกอบ POSDCORB

POSDCoRB คือ หลักในการบริหารจัดการองค์กรที่ใช้กันทั้งในภาครัฐ และ เอกชน ที่ผู้มีอำนาจบริหารมีหน้าที่ และบทบาทการบริหารอยู่ 7 ประการ

P = Planning การวางแผน

O = Organizing การจัดการองค์กร

S = Staffing การจัดการด้านบุคคลากร

D = Directing การควบคุมสั่งการ

Co = Coordinating การประสานงาน

R = Report การรายงาน

B = Budgeting การจัดการงบประมาณ

1. Planning การวางแผน

Planning หมายถึง เป็นการวางเค้าโครงกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้บริหารต้องวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานด้วยความละเอียด ครบถ้วน ชัดเจนเพราะแผนงานจะเป็นแนวทางการดำเนิน กรอบทิศทาง ซึ่งประกอบด้วนแผนงานหลักและแผนงานย่อยแผนงานต้องมีลักษณะที่สามารถยืดหยุ่นได้ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคกระบวนการบริหารที่สำคัญจำเป็นต้องทำเป็นขั้นตอน ขั้นตอนในการวางแผน มีดังนี้ ขั้นเตรียมการ ขั้นวิเคราะห์ ดำเนินการวางแผน และขั้นประเมินผล

2. Organizing การจัดการองค์กร

Organizing หมายถึง การจัดหน่วยงาน กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง ฝ่าย หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization) ภาคราชการให้ความสำคัญกับโครงสร้างการบริหาร การจัดลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา ลำดับขั้นตอนการตัดสินใจเป็นรูปเจดีย์ คือ ผู้บริหารอยู่ยอดแหลมของเจดีย์ แล้วมีผู้มีอำนาจตามภารกิจรองลงมาตามลำดับ จนถึงหน่วยปฏิบัติการดำเนินงานเน้นที่ความสำเร็จของ

งานเป็นหลัก องค์ประกอบในการจัดองค์กร มีดังนี้ ภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กร ขอบข่ายความรับผิดชอบของงานในองค์กร สายการบังคับบัญชา จำนวนบุคลากรและการประเมินผลและควบคุมงาน

3. Staffing การจัดการด้านบุคคลากร

Staffing หมายถึง การจัดตัวบุคลากร เป็นการบริหารงานบุคคล ได้แก่ อัตรากำลัง การสรรหาการพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงานและการให้พ้นจากงาน ดังนั้น Staffing เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกรบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ ซึ่งทีกระบวนการสำคัญ ดังนี้ การกำหนดนโยบาย การวางแผนกำลังคน การจัดบุคคลและการสรรหาบุคคล การพัฒนาบุคลากร การให้เงินเดือนและค่าตอบแทน งานทะเบียนประวัติหรือข้อมูลบุคลากร งานประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. Directing การควบคุมสั่งการ

Directing หมายถึง การควบคุมบังคับบัญชา ควบคุมการปฏิบัติงาน และการประเมินผลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจใจ (Decision making) เป็นต้น กิจกรรมอำนวยการที่สำคัญ มีดังนี้ การประสานงานการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการ การสั่งงานการติดตามการสร้างขวัญกำลังใจ การใช้ภาวะผู้นำ การสร้างมนุษยสัมพันธ์การจัดระบบสื่อสารและการสร้างเครือข่าย และการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ

5. Coordinating: การประสานงาน

หน้าที่ของผู้บริหารที่สำคัญมากอีกข้อหนึ่ง คือ การประสานงาน (Coordinating) การติดต่อสื่อสาร (Communication) ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในทุกระดับและทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจภายในองค์กร การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานงาน ประสานกิจการให้ส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงานของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และรายละเอียดของงานจนสามารถปฏิบัติหน้าที่งานที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจนเสร็จสิ้น

6. Reporting: การรายงาน

Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานเป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าไปเพียงใด มีความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ การรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้ระบบสารสนเทศในการประมวลผลของรายงาน รายงานที่ดีนั้นต้องให้ข้อมูลที่พอดีกับงานที่จะใช้ไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ข้อมูลต้องตอบคำถามที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง เที่ยงตรง และทันเวลา รายงานมีลักษณะ 2 ลักษณะ คือ รายงานขณะปฏิบัติงานเป็นการรายงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการรายงานเมื่อสิ้นสุดแผนงานเป็นการรวบรวมผลการดำเนินงานทั้งหมด

7. Budgeting การจัดการงบประมาณ

Budgeting เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การวางแผนการทำบัญชี การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง งบประมณเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร การดำเนินงานต้องอาศัยเงินงบประมาณ โดยเฉพาะส่วนราชการที่ไม่สามรถผลิตเองได้ เช่น เงินเดือน การก่อสร้างอาคาร สามารถแบ่งลักษณะงบประมาณได้ 2 ภาค คือ งบประมาณภาคราชการจัดสรร (Bureaucratic Budgeting) จัดทำโดยกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ไปตามความจำเป็น โดยจัดสรรตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของภาคเอกชน (Private Budgeting) เป็นทุนที่บริษัท ห้างร้านได้มาจากการระดมทุน เช่น หุ้น เงินกู้จากแหล่งธุรกิจ หรืออาจมาจากทุนส่วนตัวในการบริหาร จัดสรรมาจากคณะกรรมการตามแผนงานที่คณะกรรมการได้กำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์ไว้

พระมหาหัสดี ปญฺญาวชิโร (พรมนอก) (2561, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของกระบวนการการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ระเบียบขั้นตอนของการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนา และมีสิ่งที่แปลกใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการ 7 ขั้นตอน หรือ เรียกว่า หลัก POSDCORB ดังนี้

1. P = Planning (การวางแผน) เป็นการวางเค้าโครงกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. O = Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ การแบ่งงาน แบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้องค์การมีระบบระเบียบ

3. S–Staffing (การจัดหาบุคลากร) เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเอง จัดบุคลากรมาปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4. D = Directing (การสั่งการ, การอำนวยการ) เป็นภารกิจในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เช่น มีภาวะผู้นำ (Leadership) มีมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) มีแรงจูงใจ (Motivation) และมีการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5. Co = Co–ordinating (การประสานงาน) เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานหรือการบริหารงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6. R =Reporting (การรายงาน) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7. B = Budgeting (การจัดทำบประมาณ) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

จากการศึกษาความหมาย กระบวนการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า กระบวนการการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ระเบียบขั้นตอนของการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และมีสิ่งที่แปลกใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหาร สร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กรจัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กรบุคลากรรู้หน้าที่ และผู้บริหารสามารถบริหารและสั่งการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วางกรอบการทำงานให้องค์กรที่เป็นแนวทางในการบริหาร โดยมีหลักการ 7 ขั้นตอน หรือ เรียกว่าหลัก POSDCORB ดังนี้

1. P = Planning (การวางแผน)
2. O = Organizing (การจัดองค์การ
3. S – Staffing (การจัดหาบุคลากร)
4. D = Directing (การสั่งการ, การอำนวยการ)
5. Co = Co–ordinating (การประสานงาน)
6. R =Reporting (การรายงาน)

7. B = Budgeting (การจัดทำบประมาณ)

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2565) โครงการโรงเรียนคุณภาพเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่มุ่งหวังจะเห็นโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและปลอดภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการโดยพัฒนาต่อยอดจากโครงการเดิมคือ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนที่สามารถดำรง อยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยได้มีการกำหนดทิศทางขับเคลื่อนโครงการภายใต้กรอบการดำเนินงานและจุดเน้น 8 ด้าน ได้แก่

1. ความปลอดภัยของผู้เรียน
2. ระบบประกันคุณภาพ
3. หลักสูตรฐานสมรรถนะ
4. การพัฒนาครู
5. การเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล
7. การนิเทศกำกับและติดตาม และ
8. Big Data

ทิศทางการพัฒนา

โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาส โดยมีสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบสามารถนำนักเรียนมาเรียนรวม เพื่อยกระดับคุณภาพให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครอง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแชร์ทรัพยากรร่วมกัน

โรงเรียนคุณภาพระดับมัธยมศึกษา คือโรงเรียนที่เปิดสอน ม.1–6 สภาพภูมิศาสตร์มีความพร้อมรองรับโรงเรียนประถมศึกษาที่จะมาเรียน และรับนักเรียนขยายโอกาสที่จะมาศึกษาต่อหรือมาเรียนรวม เป็นการแบ่งเบาภาระในการรับนักเรียนโรงเรียนแข่งขันสูงกลับสู่ชุมชน

โรงเรียนคุณภาพแบบ Stand Alone คือโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร พื้นที่สูง บนเกาะ หรือการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้นักเรียนไม่สามารถไปเรียนรวมกับโรงเรียนอื่นได้

เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ

จะต้องเพิ่มจำนวนครูให้ครบชั้น ครบวิชาเอก มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม มีงบประมาณเพียงพอในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรและชุมชน มีอาคารสถานที่ปลอดภัย มีครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ระบบอินเตอร์เน็ตที่เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัยเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดเหลื่อมล้ำ ลดอัตราการแข่งขัน รวมทั้งกรณีเป็นโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ต้องให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ โดยมีงบประมาณและอัตรากำลังครูอย่างเหมาะสม

กลุ่มเป้าหมายโรงเรียนคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายโรงเรียนคุณภาพประกอบด้วยระดับประถม 10,480 โรงระดับมัธยม 1,155โรงโรงเรียน Stand Alone 1,303 โรงรวมทั้งสิ้น 12,938 โรงโดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ ระยะละ 5 ปี สำหรับในระยะที่ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2564 ถึง 2568 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ระดับประถม 183 โรง มัธยม 77 โรงและโรงเรียนคุณภาพ Stand Alone 89 โรงรวมทั้งสิ้น 349 โรง ซึ่งแนวทางในการดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นมา เพื่อพัฒนา 8 จุดเน้น

กระบวนการดำเนินการ

กระบวนการดำเนินการให้โรงเรียนมีความปลอดภัยมากขึ้น พัฒนาระบบประกันคุณภาพ จัดอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอน Active Learning , STEM การพัฒนาสื่อและการใช้สื่อ รวมทั้งการวัดและประเมินผล มีการจัดสรรงบประมาณทั้งงบลงทุน ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างสำหรับโรงเรียนคุณภาพนำร่อง และจัดสรรงบสำหรับติดตามผลการดำเนินโครงการ

ทิศทางการพัฒนา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ทิศทางการพัฒนา ปี 2565 ได้กำหนด Time Line ขับเคลื่อนกิจกรรมการดำเนินงานโดยจัดทำ MOU ระหว่างโรงเรียนหลักร่วมกับโรงเรียนเครือข่าย และระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนคุณภาพ รวมทั้งกำหนดแนวทางการรองรับนักเรียนเพื่อส่งต่อต่างระดับ มีการจัดสรรงบลงทุน ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง จำนวนเงิน 1,967,987,000 บาทคัดเลือกโรงเรียนคุณภาพที่มีความพร้อมแต่ละจังหวัดเพื่อเป็นแบบอย่างของความสำเร็จ จัดสร้างบ้านพักครูของโรงเรียนคุณภาพอำเภอละ 1 แห่งโดยสร้างชุมชนบ้านพักครูในโรงเรียนคุณภาพ (โรงเรียนหลัก) หรือโรงเรียนเครือข่าย ที่สะดวกต่อการเดินทาง และปลอดภัยต่อการ

พักอาศัย และดำเนินการสำรวจความต้องการบ้านพักครูทั่วประเทศเพื่อจัดทำแผนการสร้างชุมชนบ้านพักครู ดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพในจังหวัดสระแก้วให้เป็นต้นแบบจังหวัดนำร่อง"สระแก้วโมเดล"เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับจังหวัดอื่น ๆ ในการดำเนินการต่อไป

แนวทางการคัดเลือกโรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนคุณภาพควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านกายภาพ

1.1 สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนหลักที่ให้โรงเรียนอื่นมาเรียนรวมได้ ในอัตรา 1 : 7 หรือ 1 : 8 หรืออยู่ในอัตราส่วนมากที่สุด ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการได้

1.2 ควรมีพื้นที่อย่างน้อย จำนวน 10 ไร่ (สำหรับโรงเรียนคุณภาพ) และจำนวน 20 ไร่ (สำหรับโรงเรียนดีสี่มุมเมือง) หรือตามความเหมาะสมที่สามารถพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนได้

1.3 มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม สะดวกสบาย

2. ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักให้ความสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ด้านภาคีเครือข่าย

3.1 ชุมชนเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างดี

3.2 ภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริม สนับสนุนเป็นอย่างดี

สิ่งที่ได้รับการพัฒนาเมื่อเป็นโรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนคุณภาพจะได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและให้บริการโรงเรียนขนาดเล็กใกล้เคียงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านอาคารเรียน

1.1 อาคารเรียนที่ทันสมัย เพียงพอ ตามเกณฑ์มาตรฐาน อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง

1.2 อาคารเรียนอนุบาล

1.3 ห้องเรียนทุกห้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โปรเจคเตอร์ แอคทีฟบอร์ด คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

1.4 ห้องปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ด้านอาคารประกอบ

2.1 อาคารหลังคาคลุมอเนกประสงค์ ตามมาตรฐาน

2.2 บ้านพักครู แฟลต

2.3 บ้านพักนักเรียน กรณีที่มีนักเรียนพักนอน

2.4 โรงอาหาร หอประชุม สปอร์ตคอมเพล็กซ์ โรงฝึกงาน

2.5 ห้องน้ำ ห้องส้วม

2.6 อาคารห้องสมุด

2.7 เรือนพยาบาลที่ทันสมัย

2.8 สนามกีฬาอเนกประสงค์ สระว่ายน้ำ สนามฟุตบอล ฯลฯ

2.9 สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เช่น รั้ว ถนน รางระบายน้ำ สนามเด็กเล่น เป็นต้น

2.10 ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง คอมพิวเตอร์โซล่าเซลล์ ฯลฯ

2.11 ครุภัณฑ์ เครื่องปรับอากาศ

2.12 ระบบความปลอดภัยในโรงเรียน กล้องวงจรปิด

2.13 รถ รับ-ส่ง นักเรียน ที่ได้มาตรฐาน

3. ด้านกายภาพ

3.1 มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ

3.2 สภาพแวดล้อมที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้

4. ด้านวิชาการ

4.1 หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชน

4.2 บูรณาการปรับการสอนสร้างสมรรถนะ

4.3 ประเมินพฤติกรรมลดการท่องจำ

4.4 วัดแววความชอบความถนัด

4.5 ระบบสะสมหน่วยกิตเชื่อมโยงอาชีวศึกษา

4.6 ตั้งเป้าหมายชีวิต การงาน การเรียนรู้

5. ด้านบุคลากร

5.1 ครูครบชั้น ครบวิชาเอก

5.2 ครูพิเศษเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ครูเชี่ยวชาญ ด้านภาษา ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น

5.3 บุคลากรสายสนับสนุน เช่น ครูธุรการ พยาบาล นักโภชนาการ นักจิตวิทยา เป็นต้น

5.4 บุคลากร อื่น ๆ เช่น นักการภารโรง พนักงานขับรถ ยามรักษาความปลอดภัย แม่บ้าน แม่ครัว เป็นต้น

6. ด้านงบประมาณ

ได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ และการพัฒนาวิชาการตามวัตถุประสงค์โครงการโรงเรียนคุณภาพ

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละระดับ

การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพ จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ระดับกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 ประกาศการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษา เป็นวาระแห่งชาติ

1.2 ประสานความร่วมมือ สร้างความเข้าใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักพระพุทธศาสนา เป็นต้น

1.3 ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับ สาธารณชน

2. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 จัดทำ Road Map ของสำนักงานคณะการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนระดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 225 เขต

2.2 ดำเนินการตามนโยบายแนวทางแผนปฏิบัติการครบทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 225 เขต ตาม Road Map ในระยะเวลาที่กำหนด หรือบริบทของแต่ละพื้นที่

2.3 ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงเป็นผู้นำหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย แนวทางการบริหารจัดการให้การกำกับติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่อง สรุปรายงานผลการดำเนินงานทุกปี

2.4 ปรับปรุงระเบียบหลักเกณฑ์ การบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนคุณภาพและการให้บริการโรงเรียนเครือข่าย

2.5 กำหนดนโยบาย กรอบ และจัดทำแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนเครือข่าย

2.6 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเขาใจใหกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเจาหนาที่ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่

2.7 ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการและทรัพยากรตาง ๆ ให้เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน

2.8 ติดตาม กำกับ นิเทศ และประเมินผลการดำเนินงาน

2.9 ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงาน

3. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1 สร้างความตระหนักและการรับรู้เกี่ยวกับความท้ายที่ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็กร่วมกัน ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์ความต้องการ จำเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนคุณภาพที่สอดคล้องกับความท้าทายที่เป็นอุปสรรคในพื้นที่

3.1.2 เสนอแผนงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.3 ดำเนินการ กำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสาธารณชน

3.2 สื่อสาร นโยบายการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนขนาดเล็กตลอดแนวเพื่อสร้างเป้าหมายเดียวกัน ดังนี้

3.2.1 สื่อสาร เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รับทราบเกี่ยวกับความท้าทายที่เป็นอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก

3.2.2 กำหนดผู้รับผิดชอบหลักในรูปคณะกรรมการการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

3.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

3.3 กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และจัดทำแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.4 ดำเนินการตามแผนงานการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนขนาดเล็ก

3.5 กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขในระยะต่อไป

4. ระดับโรงเรียน

4.1 สร้างความตระหนักในเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก

4.2 สร้างแรงจูงใจแก่ ครู/บุคลากรทางการศึกษาผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยการให้สิทธิ์ในการเลือกสถานที่การปฏิบัติงานได้ตามความประสงค์ภายใต้ระเบียบวิธีปฏิบัติ ฯลฯ

4.3 โรงเรียน เรียนรวมจะลดภาระงานที่เป็นภารกิจของโรงเรียน

4.4 นักเรียน โรงเรียน เรียนรวมจะมีโอกาสเข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพดังนี้

4.4.1 สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ

4.4.2 โอกาสในการมีงานทำในอนาคต

4.4.3 ได้เรียนรู้กับครูครบชั้น ตรงสาขาวิชาเอก

4.4.4 มีรถ รับ–ส่ง ในการเดินทางไปโรงเรียนคุณภาพ

4.4.5 มีประกันชีวิตและมาตรการรักษาความปลอดภัย

การบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

ความหมายโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ไว้ว่า โรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนมาเรียนรวมในอัตรา 1 ต่อ 7, 1 ต่อ 8 หรือในอัตราส่วนที่มากที่สุด ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามความพร้อม และดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชนและผู้ปกครอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ไว้ว่า โรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบสามารถนำนักเรียนมารวมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชนและผู้ปกครอง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

จากการศึกษาความหมายโรงเรียนคุณภาพของชุมชนข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายโรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียน

เครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมารวมเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชน และผู้ปกครอง เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ

ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2565) กล่าวถึง ความปลอดภัยของผู้เรียน ไว้ว่า การปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์ เสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษามุ่งเนนให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเนนมาตรการที่เขมงวดในมาตรการ 3 ป ดังนี้

1. การปองกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัย ตอนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการปองกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนี้

1.1 การประเมินปัจจัยเสี่ยงของสถานศึกษา

1.2 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย

1.3 การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา

1.4 การจัดสภาพแวดลอมและบรรยากาศของสถานศึกษา

1.5 การจัดโครงสรางบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา

1.6 การจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา

1.7 การสร้างการมีสวนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

1.8 การจัดระบบชองทางการสื่อสารดานความปลอดภัยสถานศึกษา

1.9 การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.10 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความตองการช่วยเหลือ

2. การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเขาใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณเพื่อให้เกิดทักษะในการปองกันภัยให้แกนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู และความเขาใจด้านความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น

2.2 การจัดกิจกรรมสร้างความรูความเขาใจ และพัฒนาองคความรูเกี่ยวกับความปลอดภัย ใหแกนักเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย ใหแกนักเรียน

3. การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแกไขปญหา การช่วยเหลือเยียวยา ฟนฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก

3.1 การจัดการแกไขปญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟนฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวของ

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง สถานศึกษามีแผน มีการตั้งมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให เกิดความปลอดภัยตอนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์ เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

ด้านระบบประกันคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวถึง ระบบประกันคุณภาพ ไว้ว่า เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง ระบบประกันคุณภาพ ไว้ว่า การจัดทำแผนประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีสาระสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

มาตรา 47: ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการ

ประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48: ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49: ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า ระบบประกันคุณภาพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุขและได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวถึง หลักสูตรฐานสมรรถนะ ไว้ว่า การมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง หลักสูตรฐานสมรรถนะ ไว้ว่า การจัดทำหลักสูตรสื่อการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง สมรรถนะหลัก (Core Competencies) ตาม (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2565 ระดับประถมศึกษา หมายถึง สมรรถนะที่กำหนดให้เป็นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนา

ให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือคร่อมวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “content – free” คือ ไม่ขึ้นกับเนื้อหาสาระของศาสตร์ใด ๆ อย่างไรก็ตามสมรรถนะหลักโดยตัวมันเองไม่ได้ปราศจากความรู้ แต่ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะหลักจะเป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural Knowledge) ซึ่งเป็นชุดของขั้นตอนหรือการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสมรรถนะนั้น ๆ เป็นได้ทั้งกระบวนการที่ใช้เฉพาะศาสตร์หรือบูรณาการข้ามศาสตร์ เช่น ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูงเป็นเป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดประเภทต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2565 ระดับประถมศึกษา กำหนดสมรรถนะหลัก 6 ด้าน เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การจัดการตนเอง
2. การคิดขั้นสูง
3. การสื่อสาร
4. การรวมพลังทำงานเป็นทีม
5. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
6. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน

สมรรถนะการจัดการตนเอง (Self–Management: SM)

การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การพัฒนาปัญญาภายใน ตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเองในการเรียนรู้และใช้ชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุล (Resilience) เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

องค์ประกอบ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในตนเอง เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติและเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในตนเอง

2. การมีเป้าหมายในชีวิต หมายถึง การตั้งเป้าหมายในชีวิต มีวินัยในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลา ทรัพยากร สามารถพึ่งพาและกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมายในชีวิต และมีสุขภาวะที่ดี

3. การจัดการอารมณ์และความเครียด หมายถึง การรับรู้ เข้าใจ รู้เท่าทัน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง เข้าใจสาเหตุและสามารถจัดการอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของตนเอง

4. การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต หมายถึง การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุลได้ สามารถเตรียมการ ป้องกัน และแก้ไข เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สมรรถนะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking: HOT)

สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย

องค์ประกอบ

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking: HOT–CTC) หมายถึง กระบวนการคิดที่พิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ โดยมีหลักฐานสนับสนุนซึ่งเป็นผลมาจากการตีความ ประเมิน วิเคราะห์ สรุปความ และอธิบายตามหลักฐาน แนวคิด วิธีการ กฎเกณฑ์ หรือบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมหรือข้อมูลจากการสังเกต ประสบการณ์ การใช้เหตุผล การสะท้อนคิด การสื่อสาร และการโต้แย้ง นำไปพิจารณาร่วมกับข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมตามหลักกฎหมาย ศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม ความเชื่อและบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม

2. การคิดเชิงระบบ (System Thinking: HOT–STM) หมายถึง กระบวนการคิดที่มองเห็นภาพรวมโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างเป็นระบบภายใต้บริบท/ ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิดสถานการณ์นั้น ๆ โดยมองสถานการณ์ให้ลึกลงไปกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เห็นแบบแผนหรือรูปแบบที่เกิดขึ้น เห็นรากเหง้าของสถานการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น ๆ จนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสถานการณ์นั้น นำไปสู่การออกแบบระบบ เปรียบเทียบแบบจำลองความคิด ทำนายผลลัพธ์ของการแทรกแซงระบบ และประเมินระบบได้

3. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking: HOT–CRT) หมายถึง กระบวนการคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิด เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความก้าวหน้าในความรู้ หรือการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยจินตนาการและทักษะพื้นฐานด้านการคิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น

คิดละเอียดลออ คิดหลากหลาย คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่ดีกว่า แตกต่างไปจากเดิม มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากกว่าเดิม ซึ่งสิ่งใหม่ในที่นี้อาจเป็นการปรับหรือประยุกต์สิ่งเดิมให้อยู่ในรูปแบบใหม่ หรือเป็นการต่อยอดจากสิ่งเดิม หรือเป็นการริเริ่มสิ่งใหม่ขึ้นมาทั้งหมด

4. การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking: HOT–PRB) หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการกำหนดปัญหา เข้าใจเหตุและผลของปัญหา วางแผนการแก้ปัญหาโดยรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินและตรวจสอบผลของการแก้ปัญหาปรับปรุง จนปัญหาได้รับการแก้ไข

สมรรถนะการสื่อสาร (Communication: CM)

มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ ในระบบคุณค่าการแก้ปัญหาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบ

1. การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความ สารที่ส่งมาได้ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเองและสังคม

2. การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรองหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคนโดยปราศจากความขัดแย้งต่าง ๆ และรู้เท่าทัน บนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

3. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุ

เป้าหมายในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบ ต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม (Teamwork and Collaboration: TC)

สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน กิจการ และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีแผน ขั้นตอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีมอย่างรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ยุ่งยาก

องค์ประกอบ

1. เป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ มีทักษะการทำงานเป็นทีม รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่แตกต่าง นำจุดเด่นของตนและสมาชิกมาใช้ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สะท้อนการทำงานของตนเองและทีม ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีม สร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจ ประสานความร่วมมือภายในทีม และระหว่างทีม สร้างค่านิยมใหม่ในการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาทีมที่เข้มแข็ง สามารถเป็นต้นแบบผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

2. กระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ สามารถจัดระบบการทำงานกิจการ และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ขั้นตอน และกระบวนการทำงานเป็นทีม เห็นภาพความสำเร็จของทีม คำนึงถึงประโยชน์ของทีมก่อนประโยชน์ส่วนตน แบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ด้วยความใส่ใจ มีความพยายามในการทำงานและสนับสนุนช่วยเหลือให้เกิดความสำเร็จ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยน และประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง ประยุกต์ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการตัดสินใจเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ประเมินและปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ร่วมรับผิดและรับชอบต่อผลการตัดสินใจของทีม เห็นคุณค่าของการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง

3. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง มีทัศนคติเชิงบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นคุณค่าของสัมพันธภาพที่ดี สร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีในทีม ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ เห็นอกเห็นใจในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน เคารพและเห็นประโยชน์ของ ความแตกต่างหลากหลาย มีทักษะและใช้วิธีการป้องกันและจัดการความขัดแย้งได้อย่างเป็นระบบ

สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen: AC)

การปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก รู้เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

องค์ประกอบ

1. พลเมืองรู้เคารพสิทธิเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตนเอง ช่วยเหลือ ให้เกียรติ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นบนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน โดยปราศจากอคติ ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. พลเมืองรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกลง กฎหมายอย่างถูกต้องและเหมาะสม รับผิดชอบบทบาทหน้าที่ตนเองในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

3. พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ ติดตามสถานการณ์และประเด็นปัญหาของสังคมอย่างมีวิจารณญาณ มีส่วนร่วมทางสังคมด้วยจิตสาธารณะและสำนึกสากล

4. พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกทางสังคม บนพื้นฐานของความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นป ระโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล

สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

สำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (2565) ได้ให้ความหมาย หลักสูตรฐานสมรรถนะ ไว้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะคือหลักสูตรที่เน้นการวัดผล แบบสมรรถนะแทนการท่องจำเนื้อหา เพียงเพื่อนำมาสอบ เดิม วัดผลจากการจำความรู้ แต่ฐานสมรรถนะวัดผลจากการนำความรู้มาใช้งานที่นำมาใช้แทนที่หลักสูตรในปัจจุบัน ฐานคิดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรฐานสมรรถนะ)

1. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) การเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสุขภาวะ (Well-being) ทั้งในด้านสุขภาพ ความฉลาดรู้ สังคมและอารมณ์อย่างสมดุล รอบด้านและเป็นองค์รวม โดยยึดหลักความเสมอภาค

3. พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และการสร้างประโยชน์ต่อสังคม

4. พัฒนาผู้เรียนให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรกำหนดสมรรถนะหลัก (Core Competency) ไว้ 6 ประการ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถที่จำเป็นของผู้เรียนต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

นิยามและองค์ประกอบของ 6 สมรรถนะที่เด็กไทยควรมีในการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรฐานสมรรถนะ วัดผลจากสมรรถนะทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

1. สมรรถนะการจัดการตนเอง
2. สมรรถนะการสื่อสาร
3. สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม
4. สมรรถนะการคิดขั้นสูง
5. สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
6. การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะกระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก

ด้านการพัฒนาครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง การพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูโดยการจัดอบรม Active Learning

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

นารีรัตน์ ยิ่งยวด (2556) ได้ให้ความหมายการพัฒนาครู ไว้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนเพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรม และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560–2579 ได้กำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

1. พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

1.1 ออกแบบระบบและรูปแบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

โดยครูทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อประกันคุณภาพและมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครู และระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา

1.2 เร่งรัดพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งครูฝึกในสถานประกอบการโดยเริ่มต้นจากครูประจำการที่สอนไม่ตรงวุฒิ ครูที่สอนคละชั้น และครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

1.3 พัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) เพื่อให้ครูเกิดสั่งสมการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ

1.4 พัฒนามาตรฐานสมรรถะวิชาชีพครูอาชีวศึกษา มาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ และมาตรฐานสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ฝึกปฏิบัติ

1.5 เสริมสร้าง ปลูกจิตสำนึกครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 พัฒนาระบบการประเมินตามระดับคุณภาพของมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

1.7 พัฒนาครูสู่การเป็นครูแกนนำ (Master Teacher) และครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ที่สะท้อนทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของวิชาชีพครู

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการ การพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning เพื่อให้ครูสามารถผลิต และใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษา

ด้านการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง การเรียนการสอนไว้ว่า การทำกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี จัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 9

กลุ่มสาระเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบนการทงสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัยกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทดนิดการสอน สื่อ(แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2555, สื่อออนไลน์) กล่าวถึง การเรียนการสอน ไว้ว่า การเรียนการสอน หมายความถึง เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะเจตคติ โดยมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การทำกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี จัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง

ด้านการวัดและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง การวัดและประเมินผล ไว้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมาย การวัดและประเมินผล ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการ

พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

การประเมินระดับชั้นเรียน

เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่นการซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

การประเมินระดับสถานศึกษา

เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการ

จัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด และหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไปกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียนสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง การนิเทศกำกับและติดตาม ไว้ว่า การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม

พลพิศิษฐ์ ตาละซอน (2564) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการศึกษาไว้ว่า การดำเนินการที่มีเป้าหมายชัดเจน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ แก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนการให้บริการทางวิชาการ กระตุ้นผู้รับการนิเทศให้เกิดการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการสร้างสื่อ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์ (2564) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการศึกษา ไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือและติดตามการพัฒนาการศึกษาของผู้นิเทศในการนิเทศการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและพัฒนายิ่งขึ้น โดยส่งผลถึงผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

Glickman and others (2013 อ้างอิงใน กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์, 2564) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศหรือผู้บริหารและผู้รับการนิเทศในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุน และปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Sullivan and Glanz (2013, อ้างอิงใน กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์, 2564) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า คือการนิเทศการศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการเพิ่มพูนคุณภาพครูวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสอนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Ramezan, Karaj and Mitra (2013 อ้างอิงใน กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์, 2564) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการประสานงานของแต่ละคนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแทนที่จะเป็นการสั่งการหรือแทนที่จะเป็นการใช้อำนาจ ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่ผู้รับการนิเทศ หรือมีเป้าหมายอยู่ที่ครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการสอนนั่นเอง

อำนวย พุทธชาติ (2564) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการสอน ไว้ว่า การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูผู้สอนให้มีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม โดยผู้นิเทศมีหน้าที่ในการชี้แนะ ชี้นำ ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม หมายถึง การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือ แก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยส่งผลถึงผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

ด้าน Big Data

กระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวถึง Big Data ไว้ว่า พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวถึง Big Data ไว้ว่า การจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า Big Data หมายถึง การพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมถึงจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ

แนวการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชนประจำปีการศึกษา 2564-2565

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, สื่อออนไลน์) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย บริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน รองรับการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียง ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ความสำเร็จของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวดำเนินการบริหารจัดการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านงบประมาณ
3. ด้านบริหารบุคลากร
4. ด้านวิชาการ

ด้านการบริหารจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดการบริหารจัดการยกระดับโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

ระดับโรงเรียน (โรงเรียนคุณภาพ)

1. จัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายที่มาเรียนรวม ประกอบด้วย

1.1 ชื่อ–สกุล นักเรียน จำแนกเป็นรายชั้น โดยมีเลขประจำตัว 13 หลัก และเอกสารอื่นที่แสดงตัวตนของนักเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพ เป็นผู้รับรอง

1.2 โรงเรียนคุณภาพ ต้องนำพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนเครือข่ายมารวมเป็นพื้นที่บริการ

1.3 ระยะทางและสภาพการคมนาคมจากโรงเรียนเครือข่ายไปโรงเรียนคุณภาพ

1.4 วิธีการเดินทางของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.5 รายชื่อประชากรวัยเรียนที่จะเข้าเรียนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนเครือข่ายที่มาเรียนรวมในแต่ละปีการศึกษา

2. สนับสนุน งบประมาณ ค่าพาหนะ นักเรียนสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

2.1 นักเรียนของโรงเรียนเครือข่ายที่มาเรียนที่โรงเรียนคุณภาพ

2.2 นักเรียนที่เข้าใหม่ในปีการศึกษาต่อไปที่มีอายุเข้าเกณฑ์ระดับปฐมวัยและเข้าเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตบริการของโรงเรียนเครือข่ายให้ได้รับค่าพาหนะจนจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนคุณภาพ

3. รายงานผลการขอและการใช้งบประมาณค่าพาหนะนักเรียนและค่าบริการจัดการรถยนต์รับ–ส่ง นักเรียนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

3.1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 กำหนดพื้นที่บริการโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนเครือข่าย

3.3 ตรวจสอบ/วิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนคุณภาพเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอสนับสนุนงบประมาณ

3.4แจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้โรงเรียนคุณภาพทราบและดำเนินการ

3.5 นิเทศ ติดตาม กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและรายงานผลให้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

ด้านงบประมาณ (การเงิน พัสดุ ที่ตั้ง อาคารสถานที่ และทรัพย์สินอื่น ๆ)

การจัดสรรงบประมาณดำเนินงานยกระดับโรงเรียนคุณภาพ

1. ค่าเดินทางของนักเรียนไปเรียนโรงเรียนคุณภาพ

1.1 จัดสรรจักรยานสำหรับนักเรียนบ้านใกล้เพื่อทดแทนค่าพาหนะ

1.2 จัดสรรยานพาหนะ เช่น รถยนต์ เรือ ให้โรงเรียนคุณภาพเพื่อใช้รับส่งนักเรียน โดยจัดสรรค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าบำรุงรักษายานพาหนะให้กับโรงเรียนคุณภาพที่ได้รับการจัดสรรยานพาหนะหรือได้รับบริจาค

2. การจัดสรรงบประมาณดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพ

2.1 โรงเรียนจัดทำแผนยกระดับคุณภาพการศึกษาและคำของบประมาณในการยกระดับคุณภาพการศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ตามแผนที่กำหนด)

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์แผนยกระดับคุณภาพการศึกษาและคำของบประมาณในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรงบประมาณในลักษณะงบอุดหนุนให้โรงเรียนยกระดับคุณภาพดำเนินการตามแผนยกระดับคุณภาพการศึกษา

2.4 โรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบ/หลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

2.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ ติดตาม และกำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

หลักเกณฑ์เงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณและการบริหารจัดการค่าเดินทางของนักเรียนไปเรียนโรงเรียนคุณภาพสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรงบประมาณรายการค่าพาหนะนักเรียนโดยมีหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าพาหนะนักเรียนสำหรับนักเรียนเดินทางมาเรียนรวม และเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

นักเรียนมาเรียนรวมทุกชั้นกับโรงเรียนคุณภาพหรือเลิกสถานศึกษา จัดสรรให้นักเรียนทุกคนที่เดินทาง

นักเรียนที่เข้าใหม่ในปีการศึกษาต่อ ๆ มา ที่มีอายุเข้าเกณฑ์ระดับปฐมวัยและเข้าเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และมีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตบริการของโรงเรียนมารวมให้ได้รับค่าพาหนะจนจบการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนคุณภาพ (การศึกษาภาคบังคับ)

นักเรียนมาเรียนรวมบางชั้น ตามแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดสรรให้ตามที่เสนอขอ แต่ไม่เกิน 2 ปีการศึกษา

จัดสรรงบประมาณค่าพาหนะนักเรียนตามระยะทางจากโรงเรียนมา รวมถึงโรงเรียนคุณภาพ โดยจัดสรรเกลี่ยตามระยะทางที่กำหนด ดังนี้

1. ระยะทางไม่เกิน 3 กิโลเมตร อัตราคนละ 10 บาทต่อวัน

2. ระยะทางมากกว่า 3 กิโลเมตร แต่ไม่เกิน 10 กิโลเมตร อัตราคนละ 15 บาทต่อวัน

3. ระยะทางมากกว่า 10 กิโลเมตรขึ้นไป คนละ 20 บาทต่อวัน

งบประมาณที่เหลือให้รายงานและสงวนไว้สำหรับเป็นค่าพาหนะนักเรียนเท่านั้น พร้อมทั้งให้ดูแลการเดินทางของนักเรียนทุกคนให้ได้รับความปลอดภัยสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะตรวจสอบระยะทางการเดินทางของนักเรียนที่ถูกต้องและเป็นจริง หากมีการดำเนินการอื่นใดนอกเหนือจากนี้ให้เสนอขออนุมัติเป็นกรณีไป

การจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาอาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์ ของโรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนจัดทำคำของบประมาณสำหรับพัฒนาอาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์ เสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ตามแบบคำขอที่กำหนด)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำคำของบประมาณในภาพรวมเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาอาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์

โรงเรียนบริหารจัดการงบประมาณตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ. 2560 และระเบียบ/หลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ ติดตาม และกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและรายงานผลให้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทราบ

การบริหารการเงิน พัสดุ ที่ดิน อาคารสถานที่และทรัพย์สินอื่น ๆ

1. กรณีประกาศเลิกโรงเรียน

1.1 การบริหารการเงิน พัสดุ ที่ดิน อาคารสถานที่และทรัพย์สินอื่น ๆ

1.1.1 การบริหารการเงินและงบประมาณ

1) โรงเรียนเครือข่าย จัดทำข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครู บุคลากรที่ไปปฏิบัติงานในโรงเรียนคุณภาพ และให้รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการด้านการเงินและงบประมาณ

2) โรงเรียนเครือข่ายร่วมกับโรงเรียนคุณภาพ ตรวจสอบและจัดทำบัญชีทรัพย์สินงบประมาณ สิทธิ หนี้ และการผูกพันทั้งหมดตามระเบียบของทางราชการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

3) เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน ให้โอนเข้าบัญชีโรงเรียนคุณภาพ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบและแนวทางการใช้งบเงินอุดหนุน รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด

4) เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินรายได้สถานศึกษา สิทธิ หนี้ และการผูกพันให้โอนให้โรงเรียนคุณภาพ

5) เงินงบประมาณจากส่วนราชการอื่น เช่น งบประมาณโครงการ อาหารเสริม (นม)โครงการอาหารกลางวัน ให้แจ้งส่วนราชการ เจ้าของงบประมาณทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบของส่วนราชการนั้นต่อไป

6) เงินรายได้แผ่นดินให้โรงเรียนเครือข่ายดำเนินการนำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดินตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. 2520 และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

1.2 การบริหารการพัสดุ ที่ดิน อาคารสถานที่ และทรัพย์สินอื่น ๆ

1.2.1 วัสดุ ครุภัณฑ์ โอนให้โรงเรียนคุณภาพ หรือ จำหน่ายตามสภาพของวัสดุครุภัณฑ์

1.2.2) ที่ดินที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของโรงเรียนเครือข่ายให้โอนส่งมอบให้กับโรงเรียนคุณภาพ เป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการ

2. กรณีมิได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ที่ดินราชพัสดุ

2.1.1 หน่วยงานในสังกัดเดียวกันขอใช้ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ โดยปฏิบัติตามข้อ 17 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบอำนาจตามคำสั่งที่ 63/2546 สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

2.1.2 หน่วยงานอื่นขอใช้

1) ขอใช้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยไม่ส่งคืนที่ดินราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ขอใช้เนื้อที่ไม่เกิน 2 ไร่ ถือปฏิบัติตามคำสั่งมอบอำนาจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 499/2553 สั่ง ณ วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2553 โรงเรียนคุณภาพ เป็นผู้พิจารณาโดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และอยู่ในเงื่อนไขของคำสั่งดังกล่าว ขอใช้เนื้อที่เกินกว่า 2 ไร่ เป็นอำนาจของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ขอใช้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษากรณีส่งคืน ที่ดินราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่โดยปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบอำนาจตามคำสั่งที่ 63/254'6 สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546กรณีไม่ส่งคืน ที่ดินราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เป็นอำนาจของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของกรมป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เมื่อมิได้ใช้ประโยชน์ส่งคืนให้กับกรมป่าไม้

2.3 ที่ดินสาธารณาประโยชน์ กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของกระทรวงมหาดไทย เมื่อมิได้ใช้ประโยชน์ส่งคืนให้กับกระทรวงมหาดไทย

2.4 ที่ดินธรณีสงฆ์ (มิใช่วัดร้าง กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของวัด เมื่อมิได้ใช้ประโยชน์ส่งคืนให้กับวัดนั้น ๆ

2.5 ที่ดินวัดร้าง กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อมิได้ใช้ประโยชน์ส่งคืนให้กับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3. อาคาร

3.1 หน่วยงานในสังกัดเดียวกันขอใช้อาคารราชพัสดุ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิศษ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนรักษ์พื้นที่ โดยปฏิบัติตามข้อ 17 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบอำนาจตามคำสั่งที่ 63/2546 สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

3.2 หน่วยงานอื่นขอใช้อาคารราชพัสดุ

3.2.1 กรณีส่งคืนอาคารราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่โดยปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบอำนาจตามคำสั่งที่ 63/2546 สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

3.2.2 กรณีไม่ส่งคืออาคารราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เป็นอำนาจของ สพฐ.

4. ทรัพย์สินอื่น ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ. 2560 โดยโอนให้โรงเรียนคุณภาพ

5. เอกสารสำคัญทั้ง 4 งาน ด้านการบริหารงานวิชาการ / ด้านการบริหารงานงบประมาณ /ด้านการบริหารงานบุคคล / และด้านการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนเครือข่ายให้โอนไปให้โรงเรียนคุณภาพทั้งนี้ เมื่อมีการรวมหรือเลิกโรงเรียน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการให้โรงเรียนเครือข่ายและโรงเรียนคุณภาพตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี ตลอดจนโอนหรือจำหน่ายให้เสร็จสิ้นโดยเร็วการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้โรงเรียนคุณภาพ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด

6. การจัดสรรยานพาหนะให้โรงเรียนคุณภาพหรือกรณีที่โรงเรียนได้รับการบริจาคยานพาหนะสำหรับรับส่งนักเรียน

6.1 จัดสรรจักรยานสำหรับนักเรียนบ้านใกล้เพื่อทดแทนค่าพาหนะ

6.2 จัดสรรยานพาหนะ เช่น รถยนต์ เรือ ให้โรงเรียนคุณภาพ เพื่อใช้รับส่งนักเรียน โดยจัดสรรค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าบำรุงรักษายานพาหนะให้กับโรงเรียนคุณภาพ ที่ได้รับการจัดสรรยานพาหนะหรือได้รับบริจาค

7. การบริหารจัดการงบประมาณ

ให้โรงเรียนคุณภาพดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณค่าพาหนะนักเรียนตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2565 และระเบียบ/หลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้านการบริหารบุคคล

แนวทางการดำเนินการก่อนประกาศเลิกโรงเรียนเครือข่าย (โรงเรียนมารวม)

1. ระดับโรงเรียน

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

1.1.1 กรณีที่ 1 โรงเรียนเครือข่าย ไม่มีผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนคุณภาพ ไปรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายอีกตำแหน่งหนึ่ง

1.1.2 กรณีที่ 2 ให้โรงเรียนเครือข่าย มีผู้อำนวยการโรงเรียน / รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งโรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่ายบริหารร่วมกันโดยกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามความสามารถ หรือตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การแบ่งความรับผิดชอบต้องเกิดจากข้อตกลงร่วมกันจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

1.1.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนคุณภาพ และผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายดำเนินการจัดการศึกษาโดยร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการสอนทั้งในโรงเรียนคุณภาพ และโรงเรียนเครือข่าย ในการจัดการเรียนการสอนและภาระงานอื่น ๆ ทั้งนี้ นับจนถึงประกาศเลิกสถานศึกษาตาม ข้อ 2

2. ครูผู้สอน

2.1 ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย ที่ประสงค์จะขอย้ายไปยังโรงเรียนอื่นที่มีครูต่ำกว่าเกณฑ์ที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดให้ได้รับการพิจารณาย้ายได้ทันที เพื่อประโยชน์ของทางราชการด้วยวิธีการย้ายหรือการตัดโอนตำแหน่ง

2.2 ครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย มีสิทธิขอย้ายไปโรงเรียนอื่นที่เกินเกณฑ์ได้ในกรณีที่เป็นสาขาที่ขาดแคลนตามมาตรฐานวิชาเอก และหากประสงค์ขอย้ายให้ได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

2.3 ในระยะแรก ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย อาจไปช่วยราชการในโรงเรียนหลักก่อนโดยการอนุมัติของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

3. บุคลากรสนับสนุนการสอน

ให้บุคลากรสนับสนุนการสอน เช่น ลูกจ้าง พนักงานราชการ พนักงานธุรการ ครูอัตราจ้างหรือพนักงานบริการอื่น ๆ จากโรงเรียนเครือข่ายมาปฏิบัติหน้าที่ ที่โรงเรียนคุณภาพ จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในระยะเริ่มแรกก่อนมีการประกาศเลิกหรือรวมโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียน ยังคงสถานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนั้น ๆ อยู่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของโรงเรียนคุณภาพ และโรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนคุณภาพ จนกว่าจะมีการประกาศเลิกโรงเรียนเครือข่าย แล้วให้เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคณะใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนคุณภาพ

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงานบุคคลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

2. จัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย

3. เสนอให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) กำหนดนโยบายที่จะไม่บรรจุแต่งตั้งตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกินตามนโยบายที่กำหนดในแต่ละปีในกรณีกล่าวว่างลงทุกกรณี

4. กรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่าย มีความประสงค์จะเปลี่ยนตำแหน่งเป็นตำแหน่งอื่น ๆ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ตามหลักเกณฑ์ที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด

5. กรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่าย ยื่นคำร้องขอย้ายภายในเขตหรือการย้ายข้ามเขตภายในจังหวัดเดียวกัน ให้เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการเสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) พิจารณาเป็นพิเศษ

6. กรณีที่เกิดการรวมโรงเรียนแล้ว สามารถร่วมกันบริหารจัดการจนทำให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ให้เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการพิจารณาสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การให้เกียรติบัตรยกย่องชมเชย หรือพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

7. การบริหารอัตรากำลังโดยการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียนคุณภาพ ให้เต็มตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดก่อน แล้วจึงสรรหาให้กับ

โรงเรียนอื่นที่ขาดครูตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดเป็นลำดับต่อไป โดยการอนุมัติของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.)

8. การบริหารอัตรากำลังโดยการสรรหาพนักงานราชการหรือลูกจ้างชั่วคราวตามลำดับให้กับโรงเรียนคุณภาพ โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนของครูต้องครบตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาเอก และมีครูครบชั้นครบห้องเป็นลำดับต่อไป แล้วจึงสรรหาพนักงานราชการหรือลูกจ้างชั่วคราวดังกล่าวนี้ให้กับโรงเรียนอื่นเป็นลำดับต่อไป

แนวทางการดำเนินการหลังประกาศเลิกโรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนคุณภาพ หลังประกาศเลิกโรงเรียนแล้ว ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้ง รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้านวิชาการ

การบริหารงานโรงเรียนคุณภาพ มีแนวทางการดำเนินการแต่ละงาน ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตร

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนคุณภาพกับโรงเรียนเครือข่าย

1.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร วิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทของโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนเครือข่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของโรงเรียนคุณภาพ และโรงเรียนเครือข่ายทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.4 ครูนำหลักสูตรสถานศึกษามาวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปรับสภาพพื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ

2.2 พัฒนาครูให้ตรงกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนิเทศ ติดตาม กำกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. งานวัดและประเมินผล

กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลของโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันพิจารณาเพื่อกำหนดให้เป็นระเบียบว่าด้วยกรวัดและประเมินผลเดียวกัน และให้ใช้ระเบียบวัดและประเมินผลร่วมกัน

4. งานประกันคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในร่วมกันเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

5. การมอบหมายภาระงาน

5.1 สำรวจความรู้ความสามารถของครู เพื่อวางแผนในการมอบหมายภาระงานให้ดำเนินการ เช่น การประจำชั้น การประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ

5.2 มอบหมายภาระงานให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของครูแต่ละคน

6. งานธุรการประจำชั้นเรียน

6.1 ให้โรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่าย ใช้เอกสารธุรการประจำชั้นเรียนของโรงเรียนเดิมไปก่อนจนกว่าจะมีการประกาศเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนผู้จัดทำเอกสารธุรการประจำชั้นเรียนให้เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น/ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนคุณภาพ หรือครูที่ได้รับมอบหมาย

6.2 การเก็บรักษาเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องหลังจากรวมโรงเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

7. งานนิเทศภายในโรงเรียน

ให้โรงเรียนคุณภาพและ โรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในและทำการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบต่อเนื่องโดยผู้อำนวยการโรงเรียนคุณภาพเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

8. งานวิจัย

8.1 โรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่าย ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนรู้ของนักเรียน และนำผลการวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

8.2 โรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่าย ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และจัดทำวิจัยเพื่อการบริหารและการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในภาพรวมของโรงเรียน

9. งานแก้ปัญหาการเรียนรู้

9.1 จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อคัดกรองแยกกลุ่มและปรับพื้นฐานความรู้ของนักเรียนให้ใกล้เคียงกัน

9.2 จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกัน แก้ไข ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และดำเนินการจัดกิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเช่น การจัดกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญรับเพื่อนใหม่ กิจกรรมค่ายสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

10. งานสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

10.1 โรงเรียนคุณภาพ และ โรงเรียนเครือข่าย นำสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้จัดการเรียนการสอนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยโรงเรียนหลัก จัดเก็บ บำรุงรักษาซ่อมแซมให้พร้อมใช้งาน โดยจัดทำทะเบียนควบคุมไว้อย่างเป็นระบบ

10.2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการผลิต จัดหาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

11. งานห้องสมุด / แหล่งเรียนรู้

11.1 จัดและพัฒนาห้องสมุดในโรงเรียนคุณภาพ และนำเอกสาร วารสารหนังสือห้องสมุดในโรงเรียนเครือข่ายมาจัดไว้ที่โรงเรียนคุณภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

11.2 การดูแล เก็บรักษา ซ่อมบำรุงครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีให้ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพเป็นผู้รับผิดชอบ

11.3 สำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนรวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

12. การเผยแพร่ / ประชาสัมพันธ์

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพ ตลอดจนเปิดรั้วโรงเรียนคุณภาพดำเนินการจัด Open House (เปิดบ้านเยี่ยมชม) เพื่อเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนในสังกัดและหน่วยงานอื่นที่สนใจเพื่อสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานอย่างภาคภูมิใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชัย เสวกงาม (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างกระบวนการดำเนินการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการประกันคุณภาพ

การศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความมุ่งมั่นในการประกันคุณภาพการศึกษา 2) วางแผนการปฏิบัติงานอย่างใคร่ครวญด้วยความรักความเมตตา 3) ปฏิบัติงานด้วยการพิจารณาอย่างใคร่ครวญและกล้าเผชิญ 4) ตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยง และ5) ปรับปรุงงานอย่างใคร่ครวญ ทำให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในแต่ละขั้นดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) และผลการทดลองใช้พบว่าทั้งผู้บริหารและครูประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทักษะและพฤติกรรมการปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น โดยรูปแบบนี้สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษาตามเกณฑ์การประเมินด้านประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง

สุวณีย์ ศรีวรมย์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับ ความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย 2) สภาพความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สภาพ การดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน จำแนกตามช่วงชั้นของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริเวณโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และด้านการร่วมกิจกรรมสำคัญ

อนุศรา พูลคุ้ม (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่ามีความแตกต่างจากกรอบการดำเนินงานตาม

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 คือ รูปแบบในการกำหนดกรอบการดำเนินงานมี 2 ปัจจัย ได้แก่ การบริหารแบบแบ่งฝ่ายงาน และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้ง 8 องค์ประกอบ และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกัน พบว่า การประเมินคุณภาพภายในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามกรอบการดำเนินงาน 2 ปัจจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทขนาดของสถานศึกษาให้ปรับระดับการปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยนำกระบวนการ PDCA มาประยุกต์ใช้ทบทวนในแต่ละองค์ประกอบมีการตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนา ก่อนจะดำเนินงานในองค์ประกอบถัดไป ทั้งนี้สถานศึกษาทุกขนาดสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุตามเป้าหมาย

อัญชุสี รัตนพร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านกายภาพ ได้แก่ 2) ผู้บริหารจัดทำคู่มือความปลอดภัยเกี่ยวกับ การใช้อาคาร ห้องปฏิบัติการ ถนน การขึ้นลงบันได และทางหนีไฟ ด้านวิชาการ ได้แก่ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบสื่อที่มีความหลากหลายรูปแบบ และแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ควรร่วมกันปรับหลักสูตรสถานศึกษา สร้างแหล่งเรียนรู้ และมีการสนับสนุนงบประมาณ 2) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สร้างเครือข่ายกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 3) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการ และทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านกายภาพ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สำรวจบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์ จัดทำคู่มือความปลอดภัย

ในสถานศึกษา3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู ฝึกผู้เรียนให้กล้าแสดงออก และแสดงผลงานผู้เรียนไว้ตามบอร์ด หรือป้ายนิเทศ ด้านวิชาการ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครู ผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สามารถใช้ได้สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้วิทยากรมาให้ความรู้ ในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูไปอบรมรูปแบบเทคนิค การจัดการเรียนการสอน

กุลทรัพย์ เลิศทวีสิน (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามกรอบนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาเอกชนดังกล่าวอยู่ในระดับมากทั้งคู่ 2) แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามกรอบนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินของสถานศึกษาเอกชนดังกล่าวพิจารณาจากความต้องการจำเป็นสามอันดับแรกดังนี้ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (PNI–0.11) จัดโครงสร้างการบริหารให้ครอบคลุมและรองรับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดประโยชน์ที่เกิดจากผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานทุกฝ่าย ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (PNI=0.09) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับบุคคล ระดับสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ และด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (PNI–0.08) ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายใน และภายนอกมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ศราวุธ แวงธิสาร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึ่งประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับแรก คือ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล 3) แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารด้านความปลอดภัยแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ด้านการให้บริการ ความปลอดภัยด้านการจัดสวัสดิศึกษา และด้านสุขภาพอนามัย มีค่า p-value เท่ากับ 0.02, 0.04, 0.00 , 0.00 และ 0.05 ตามลำดับ 3 แนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร คือควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนในบริเวณที่จะเป็นอันตราย ควรจัดทำคู่มือ การบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา และควรจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากรและผู้เรียน

ชิษณุชา ขุนจง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า ความสี่ยงด้านความปลอดภัย มี 3 ด้านคือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย และด้านความปลอดภัยในการใช้งานอาคาร แนวทางการจัดการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มี 2 ด้านคือ ด้านการปรับปรุงและซ่อมบำรุง และด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย ส่วนการพัฒนา/ปรับปรุง มี 9 ขั้นตอน คือ 1) อบรมผู้บริหาร 2) ร่วมกันกำหนดนโยบาย 3) แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดขอบเขต และภาระหน้าที่ 4) สำรวจอาคารสถานที่ 5) วิเคราะห์ความเสี่ยง 6) จัดทำโครงการและแผนการดำเนินการเพื่อขออนุมัติงบประมาณ 7) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ และอบรม 8) ซักซ้อมแผนฉุกเฉินเป็นประจำทุกปี 9) ทบทวนและปรับปรุงแผนต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า งานจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยเกี่ยวข้องต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้งานอาคารทั้งหมด ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นหากจัดการหรือป้องกันความเสี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการทั้งในแง่ของงบประมาณและผู้เชี่ยวชาญในการอบรมให้ความรู้ จัดทำแผนและซักซ้อมต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน

ธนาพล บัวคำโคตร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การใช้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรวัดและประเมินผลกรจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การใช้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการวิเคราะห์ผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ และ แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

บุญทวี บุญให้ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบขอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน มีความพร้อมในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ทั้ง 6 ด้าน โดยมีปัจจัยสนับสนุนการเป็นสถาศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2) ข้อเสนอยุทธศาสตร์พร้อมแนวทางในการพัฒนาสถนศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ สามารถสรุปได้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1

การเตรียมความพร้อมในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกำหนดเป้าหมายและแผนงาน ยุทธศาสตร์ที่ 3 กลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

ศุภวรรณ การุญญะวีร์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เป็นสถานการณ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนโดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ 2) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (personalized (earning ได้ 3) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ 4) ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment) เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ 5) การประเมินเพื่อรับผิดรับชอบ (assessment for accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็ก มากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ

สร้อยฟ้า แสงเพชร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการวิจัยพบว่าสภาพของการบริหารและจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านเทอดไทย ปีการศึกษา 2559 ในภาพรวม มีระดับคุณภาพ ดี ทั้ง 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลมาตรฐานที่ควรปรับปรุงพัฒนาเร่งด่วน คือ มาตรฐานที่ คุณภาพของผู้เรียน ประเด็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติและความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละดับชั้น

สุวัทนา สงวนรัตน์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมจดบันทึกคอร์เนลล์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียน รายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมจดบันทึกคอร์เนลล์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การจดบันทึกแบบคอร์เนลล์มีความสามารถในการจดบันทึกคอร์เนลล์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระดับดีมาก 3) นักศึกษา

ที่เรียนโดยใช้การจดบันทึกแบบคอร์เนลล์มีความพึงพอใจต่อการเรียนต่อการจดบันทึกคอร์เนลล์ในภาพรวมระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65

วัลลิภา สมฤทธิ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงนนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศโดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับกรนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ยุพิน บุญประเสริฐ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ ยังขาดจิตวิทยาการดูแลนักเรียน การใช้สื่อ เทคนิคการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ความต้องการคือสมรรถนะด้านความรู้ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) หลักสูตรประกอบด้วย 1) เหตุผลและความจำเป็น 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้าง 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดกิจกรรม 9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล และมีเนื้อหาในการพัฒนาครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 เรื่อง และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับคุณภาพมากที่สุด สามารถจำแนกตามรายการดังนี้ องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ สมรรถนะด้านความรู้มีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ สมรรถนะด้านทักษะมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ

มีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ คู่มือประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยรวมในระดับคุณภาพมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วย ตัวแปรต้น (Independent Variables) ศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนใน 8 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยใช้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น ของโครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data ดังนี้

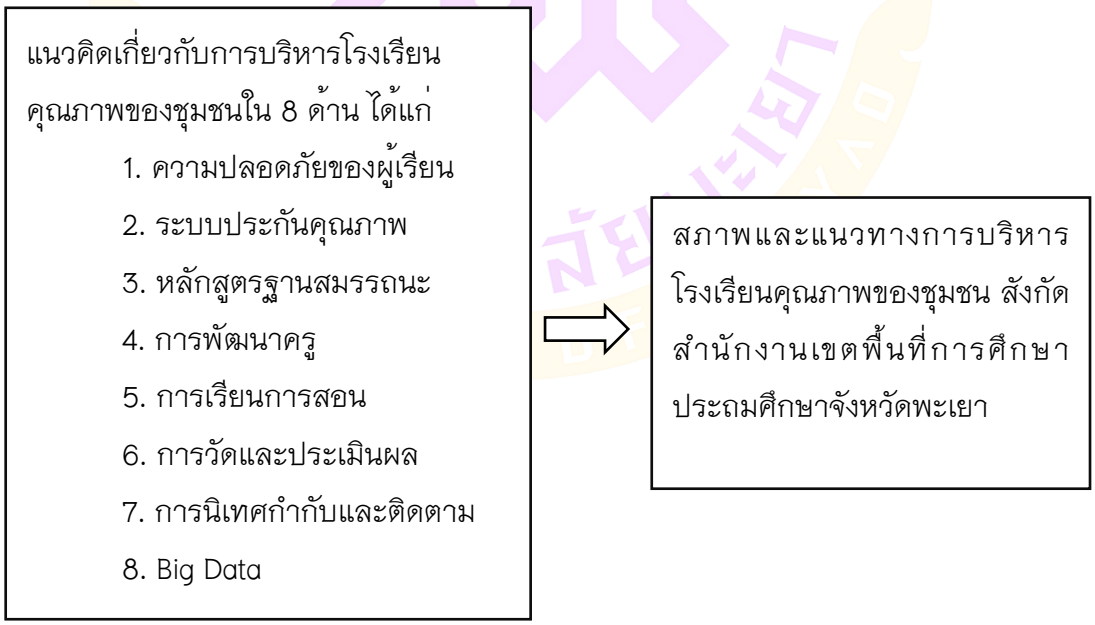

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรวม 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ซึ่งประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนอนุบาลปง(บ้านนาปรัง) 2) โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ จำนวน 51 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา มากำหนดขอบเขตของคำถาม

2. สร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

3. นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์

4. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม และการหาค่าความเที่ยงพบว่ามีค่าเท่ากับ .976 โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต และ/หรือมีประสบการณ์ในการสอน และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีรายนามผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

5.1 ดร.ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลปง(บ้านนาปรัง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ประจำ สาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

5.3 นางขวัญใจ เมฆสุวรรณ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์ไปกับแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบ QR Code ไปในแบบสอบถาม เพื่ออำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ระยะเวลาตอบกลับภายใน 1 เดือน

2.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 51 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)

2. ข้อมูลแบบสอบถามสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (μ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยาา น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต และ/หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1. นายมรกต อนุเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2. นางปฤษณา ดำรงค์ชีพ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

3. นายยงศักดิ์ ปินใจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

4. ดร.ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลปง(บ้านนาปรัง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

5. นายกวิน ทนันไชย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขา บริหารการศึกษา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลปง(บ้านนาปรัง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi–Structure Interview) ถึงแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

2. กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

3. นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และการใช้ภาษา

4. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

3. ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นนำไปเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางารบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

μ แทน ค่าเฉลี่ย (mean)

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ทำงาน โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	12	23.5
หญิง	39	76.5
รวม	**51**	**100.0**

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20–30 ปี	17	33.3
31–40 ปี	20	39.2
41–50 ปี	10	19.6
51 ปีขึ้นไป	4	7.8
รวม	**51**	**100.0**

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31–40 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาอายุ 20–30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อายุ 41–50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการโรงเรียน	2	3.9
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	1	2
ครู	48	94.1
รวม	**51**	**100.0**

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่ง ครู จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 รองลงมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 และเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
1–2 ปี	5	9.8
3–4 ปี	7	13.7
5–6 ปี	11	21.6
มากกว่า 6 ปีขึ้นไป	28	54.9
รวม	**51**	**100.0**

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 6 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมามีประสบการณ์ทำงาน 5–6 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 มีประสบการณ์ทำงาน 3–4 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 และมีประสบการณ์ทำงาน 1–2 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยาของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จำแนกเป็นรายด้าน

สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. ด้านความปลอดภัย	4.20	0.60	มาก
2. ด้านระบบประกันคุณภาพ	4.54	0.53	มากที่สุด
3. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.30	0.54	มาก
4. ด้านการพัฒนาครู	4.61	0.57	มากที่สุด
5. ด้านการเรียนการสอน	4.32	0.52	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	4.26	0.51	มาก
7. ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม	4.37	0.53	มาก
8. ด้าน Big Data	4.26	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.36**	**0.56**	**มาก**

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครู อยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.61) รองลงมาคือ ด้านระบบประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก (μ = 4.20)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านความปลอดภัย

ด้านความปลอดภัย	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.24	0.51	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านความปลอดภัย	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
2. สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.29	0.53	มาก
3. สถานศึกษาได้ปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.18	0.65	มาก
4. สถานศึกษาจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครองและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.71	มาก
5. สถานศึกษามีรูปแบบแนวทางการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย และด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.56	มาก
6. สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อมสามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.14	0.63	มาก
7. สถานศึกษาสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน	4.18	0.62	มาก
3. สถานศึกษาได้ปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.18	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.20**	**0.60**	**มาก**

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (μ = 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.29) รองลงมาคือ สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.24) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก (μ = 4.14)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านระบบประกันคุณภาพ

ด้านระบบประกันคุณภาพ	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.45	0.54	มาก
2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.53	0.57	มากที่สุด
3. สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.33	0.58	มาก
4. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.55	0.50	มากที่สุด
5. สถานศึกษาได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี	4.69	0.50	มากที่สุด
6. สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.59	0.49	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.65	0.52	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านระบบประกันคุณภาพ	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
8. สถานศึกษามีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม	4.53	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	0.53	**มากที่สุด**

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี อยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.69) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.33)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.24	0.58	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
2. สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะกระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ	4.43	0.57	มาก
3. สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก	4.31	0.50	มาก
4. สถานศึกษามีการมุ่งเน้น และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ	4.27	0.53	มาก
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.24	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.30**	**0.54**	**มาก**

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.43) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.31) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.24)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการพัฒนาครู

ด้านการพัฒนาครู	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning	4.63	0.48	มากที่สุด
2. สถานศึกษาสนับสนุนครูในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.59	0.63	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC	4.61	0.60	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.61**	**0.57**	**มากที่สุด**

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning อยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.63) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC อยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาสนับสนุนครูในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับ มากที่สุด (μ = 4.59)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษาคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.25	0.59	มาก
2. คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.49	0.50	มาก
3. สถานศึกษามีการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.31	0.46	มาก
4. สถานศึกษามีการศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.24	0.51	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ	4.25	0.48	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรีและจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด	4.37	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.32**	**0.52**	**มาก**

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก(μ = 4.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.49) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี และจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.37) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.24)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน	4.25	0.52	มาก
2. สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นข้อบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.18	0.62	มาก
3. สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้	4.29	0.46	มาก
4. สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงาน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.27	0.49	มาก
5. สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	4.31	0.46	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.26**	**0.51**	**มาก**

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.31) รองลงมาคือ สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.29) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นข้อบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.18)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม

ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศกำกับและติดตาม	4.39	0.56	มาก
2. สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ	4.37	0.52	มาก
3. ผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู	4.37	0.52	มาก
4. สถานศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	4.35	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.37**	**0.53**	**มาก**

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.39) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.37) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.35)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ด้าน Big Data

ด้าน Big Data	(N = 51)		ระดับความคิดเห็น
	μ	σ	
1. สถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.20	0.71	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษา	4.39	0.49	มาก
3. สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ	4.20	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.26**	**0.65**	**มาก**

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.39 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ และสถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับ มาก (μ = 4.20)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชนของผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความ

ปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นนำไปเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านความปลอดภัย

“ด้านความปลอดภัยครอบคลุม นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น แสงสว่างในห้องเรียนที่เพียงพอ ด้านร่างกาย และทรัพย์สิน ด้านสิทธิและเสรีภาพที่พึงมี”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“ตระหนักถึงความสำคัญของการการหารโรงเรียนคุณภาพ ศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับด้านความปลอดภัย จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งภายใน และภายนอกอาคาร รวมทั้งด้านจิตภาพ มุ่งส่งเสริมให้เป็นสถานศึกษาที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ มีการบริหารด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่ มีการติดตั้งถังดับเพลิงในทุกอาคารเรียน มีการติดตั้งไฟฉุกเฉินตามจุดต่าง ๆ ติดตั้งกล้องวงจรปิดรอบโรงเรียน และมีการตรวจสภาพและทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละห้องเรียนเป็นประจำ รวมถึงจัดระเบียบการจราจรในโรงเรียน ให้มีช่องทางเดินสำหรับเด็กเล็กและเด็กโต ตลอดจนติดตั้งป้ายสัญลักษณ์จราจรในโรงเรียน และงดการนำรถจากนอกโรงเรียนเข้ามาในโรงเรียนเมื่อไม่ได้รับอนุญาต และมีการฝึกอบรบครูและบุคคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“ใช้หลัก 3 ป คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติ และการคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านความปลอดภัย พบว่า การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยให้ครอบคลุมนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาด้านกายภาพ ด้านร่างกาย และทรัพย์สิน ด้านสิทธิและเสรีภาพที่พึงมี ด้านจิตภาพ และใช้หลัก 3 ป คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

2. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านระบบประกันคุณภาพ

“ระบบประกันคุณภาพ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย ดังนั้น ควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“ระบบประกันคุณภาพ ที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด ในการสร้างความมั่นใจให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“ในด้านระบบประกันคุณภาพ โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์มีทั้งการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดให้การเรียนการสอนบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษา ในการประกันคุณภาพภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียน ในการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้วงจร PDCA ควบคุมการทำงาน ในการประกันคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่ สมศ. รับรองเพื่อเป็นการประกันคุณภาพและเป็นการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“ดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

3. ดำเนินตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย รักในสถาบันหลักของชาติ และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านระบบประกันคุณภาพ พบว่า การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย โดยสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง มีการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดให้การเรียนการสอนบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างครบถ้วน

3. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

“หลักสูตรฐานสมรรถนะควรเน้นทักษะ กระบวนการในการเรียนรู้และปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่มุ่งเน้นเนื้อหา สอดคล้องกับวิถีชีวิต มีความสามารถปรับตัวตามยุคสมัย”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“ผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบายที่ต้องพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน โดยครอบคลุมการพัฒนาทักษะ กระบวนการและการปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“มีการจัดครู บุคลากรเข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงให้บูรณาการการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงงานเป็นฐานให้เข้ากับรายวิชาที่สอน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

1. จัดทำกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ
2. จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน
3. การใช้หลักสูตร และการพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะ
4. การนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ และการจัดทำกรอบหลักสูตร รวมถึงจัดกระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่า การบริหารจัดการด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยการจัดครู บุคลากรเข้าอบรม และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยการจัดทำกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน และนำหลักสูตรมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะ กระบวนการและการปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน และนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์

4. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาครู

“ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารควรส่งเสริมครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดสมรรถนะของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนไม่ยึดติดกรอบการเรียนรู้แบบเดิม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“ส่งเสริมให้นำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ ร่วมสังกเกตการสอนในชั้นเรียน สะท้อนคิด และนำไปสู่การพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ที่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“โรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร โดยให้ครูเข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ ส่งเสริมการทำวิทยฐานะ ตลอดจนมีการให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในและภายนอกกลุ่มสาระ มีการรายงานและขยายผลการอบรมแก่เพื่อนครูในโรงเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการ PLC”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“การบริหารงานจะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในทีมคือหัวหน้าทีมต้องมีภาวะผู้นำ และทุกคนในโรงเรียนต้องรู้จักแสดงบทบาทความรับผิดชอบต่องาน ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาครู พบว่า การบริหารจัดการด้านการพัฒนาครู ควรส่งเสริมให้นำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และให้ครูเข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพให้บุคลากรให้มี

ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดสมรรถนะของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนไม่ยึดติดกรอบการเรียนรู้แบบเดิม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

5. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการเรียนการสอน

"ด้านการเรียนการสอน เน้นการจัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning"

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

"สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีการพัฒนาคุณภาพครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ (แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น) โดยมิติที่ 1 พัฒนาผู้บริหารให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ เน้นกระบวนการนิเทศภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มิติที่ 2 พัฒนาครู ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนคุณภาพ เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน เพื่อพัฒนามิติที่ 3 คือพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น แก้ปัญหาได้ สำหรับโรงเรียนคุณภาพได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุนการพัฒนาครูให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร"

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

"ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 มีการจัดเสริมรายวิชาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษและภาษาจีน จัดครูผู้สอนให้ตรงกับความถนัดและสาขาที่จบการศึกษา จัดกิจกรรมคิดเลขเร็วรูปแบบจินตคณิตทุกเช้าก่อนเข้าเรียน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมชุมนุมและลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามความสนใจของนักเรียน"

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

"พัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษา และชุมชนต้องการ"

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“จากการพัฒนาผู้เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละบุคคล จัดการเรียนการสอนเต็มเวลา เต็มหลักสูตร โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาคุณภาพครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ (แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น) และสนับสนุนครูให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 จัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดครูผู้สอนให้ตรงกับความถนัดและสาขาที่จบการศึกษา จัดการเรียนการสอนเต็มเวลา เต็มหลักสูตร โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

6. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการวัดและประเมินผล

“ด้านการวัดและประเมินผล มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ไม่มุ่งเน้นการนับเวลาเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“การวัดและประเมินผล ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบว่าด้วยการวัดปละประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“ในการวัดและประเมินผลใช้การประเมินผล ตามรายวิชาเป็นตัวชี้วัดในการวัดความสำเร็จของผู้เรียน ครูมีอิสระในการออกแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามความเหมาะสม ตามสภาพจริง โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้กำกับดูแล ตลอดจนครูต้องรายงานผลการประเมินแก่ที่ประชุมในท้ายภาคเรียน ให้ครูและผู้อำนวยการได้รับทราบทั่วถึงกัน และต้องรายงานผลการประเมินแก่นักเรียนและผู้ปกครองด้วยทุกปีการศึกษา”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“พัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วเหมาะสมกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“ส่งเสริม และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนให้ควบคู่การเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคล”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบว่าด้วยการวัดปละประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้ครูมีอิสระในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ยืดหยุ่น ไม่มุ่งเน้นการนับเวลาเรียน และพัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วเหมาะสมกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล

7. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

“ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง นำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับต้นสังกัดและระดับโรงเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“ทางโรงเรียนบ้านถ้ำประชานุเคราะห์ได้การนิเทศ กำกับ ติดตาม จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ปีการศึกษาละ 4 ครั้ง โดยแบ่งออกเป็นภาคเรียนละ 2 ครั้ง คือ เมื่อเริ่มเปิดภาคเรียนและก่อนปิดภาคเรียน โดยจะมีท่านรองผู้อำนวยการเขตและศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดูแล ควบคุมนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร นิเทศเพื่อให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข และมีทีมการนิเทศของโรงเรียน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“โรงเรียนมีรูปแบบและกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ ชัดเจน เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับต้นสังกัด และระดับโรงเรียน เพื่อให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน และนำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง

8. แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้าน Big Data

“Big Data ที่ครอบคลุม ด้านผู้เรียน บุคลากร อื่น ๆ ที่ทันสมัย เชื่อถือได้ นำไปใช้ได้จริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำข้อมูล และสารสนเทศ มีระบบบริหารจัดการข้อมูล Big Data ที่เป็นระบบ สืบค้นง่ายครอบคลุม ทั้งโรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนเครือข่าย การกำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

“มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลผลการเรียน ประวัติการศึกษา และการคัดกรองต่าง ๆ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ครูตามความเหมาะสม”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

“โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศของครู ของนักเรียนเป็นรายบุคคล และอื่น ๆ ที่สมบูรณ์ และเชื่อถือได้ สามารถนำมาใช้งานได้ทันท่วงที”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

“โรงเรียนได้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยการนำข้อมูลของนักเรียน รายบุคคล มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตัวผู้เรียนและนำประวัติข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ ซึ่งจะได้ลักษณะจำเพราะบุคคลของนักเรียนมา สามารถนำไปใช้ เพื่อค้นหาแนวทางหรือวิธีการสอนที่ได้ผลที่สุดมาใช้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้าน Big Data พบว่า มีการบริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุมด้านข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครู บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนเครือข่าย โดยกำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เชื่อถือได้ และนำไปใช้ได้จริง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางารบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ภายใต้กรอบการดำเนินงานจุดเน้น 8 จุดเน้น โครงการโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านระบบประกันคุณภาพ 3) ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ 4) ด้านการพัฒนาครู 5) ด้านการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 8) ด้าน Big Data สรุปเป็นประเด็น เพื่อนำไปเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ได้ดังนี้

1. ด้านความปลอดภัย ควรครอบคลุมนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาด้านกายภาพ ด้านร่างกาย และทรัพย์สิน ด้านสิทธิและเสรีภาพที่พึงมี ด้านจิตภาพ และใช้หลัก 3 ป คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

2. ด้านระบบประกันคุณภาพ ควรตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย โดยสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง มีการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดให้การเรียนการสอนบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างครบถ้วน

3. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ควรจัดครู บุคลากรเข้าอบรม และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยการจัดทำกรอบหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน และนำหลักสูตรมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะ กระบวนการและการปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน และนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์

4. ด้านการพัฒนาครู ควรส่งเสริมให้นำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และให้ครูเข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพให้บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดสมรรถนะของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนไม่ยึดติดกรอบการเรียนรู้แบบเดิม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

5. ด้านการเรียนการสอน ควรพัฒนาคุณภาพให้ครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ (แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น) และสนับสนุนครูให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 จัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดครูผู้สอนให้ตรงกับความถนัดและสาขาที่จบการศึกษา จัดการเรียนการสอนเต็มเวลาเต็มหลักสูตร โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

6. ด้านการวัดและประเมินผล ควรวัดและประเมินผลตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้ครูมีอิสระในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ยืดหยุ่น ไม่มุ่งเน้นการนับเวลาเรียน และพัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วเหมาะสมกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล

7. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควรใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับต้นสังกัด และระดับโรงเรียน เพื่อให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ

เป็นการประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน และนำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง

8. ด้าน Big Data ควรมีการบริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุมด้านข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครู บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนเครือข่าย โดยกำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เชื่อถือได้ และนำไปใช้ได้จริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวน 2 โรง ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ơ) และการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญามหาบัณฑิต และ/หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นนำไปเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา สรุปผลวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมาก

ไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาครู ด้านระบบประกันคุณภาพ ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ด้าน Big Data ด้านการวัดและประเมินผล และด้านความปลอดภัย เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และสถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านระบบประกันคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และสถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

1.3 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

1.4 ด้านการพัฒนาครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC และสถานศึกษาสนับสนุนครูในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5 ด้านการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี และจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และสถานศึกษามีการศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นข้อบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา

1.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู และสถานศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการและร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

1.8 ด้าน Big Data ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษาและสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ และสถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.1 ด้านความปลอดภัย พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.1.1 การป้องกันภัยที่เกิดจากมนุษย์ และภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

2.1.2 การป้องกันภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดเสิทธิ์ และผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและทางจิต

2.1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย

2.1.4 ใช้หลัก 3 ป คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

2.2 ด้านระบบประกันคุณภาพ พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.2.1 การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย

2.2.2 สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดให้การเรียนการสอนบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษา

2.2.3 ดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างครบถ้วน

2.3 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.3.1 การจัดครู บุคลากรเข้าอบรม และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

2.3.2 จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน และนำหลักสูตรมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะ กระบวนการและการปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน

2.3.3 นำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์

2.4 ด้านการพัฒนาครู พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.4.1 ส่งเสริมให้นำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

2.4.2 ให้ครูเข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพให้บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2.4.3 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดสมรรถนะของผู้เรียน ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนไม่ยึดติดกรอบการเรียนรู้แบบเดิม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

2.5 ด้านการเรียนการสอน พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.5.1 พัฒนาคุณภาพครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ (แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น)

2.5.2 สนับสนุนครูให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดการเรียนรู้ที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

2.5.3 มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551

2.5.4 จัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5.6 จัดครูผู้สอนให้ตรงกับความถนัดและสาขาที่จบการศึกษา และให้ครูจัดการเรียนการสอนเต็มเวลา

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.6.1 วัดและประเมินผลตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบว่าด้วยการวัดปละประเมินผลของสถานศึกษา

2.6.2 ครูมีอิสระในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ยืดหยุ่น ไม่มุ่งเน้นการนับเวลาเรียน

2.6.3 พัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6.4 วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล

2.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.7.1 นิเทศแบบกัลยาณมิตรแเพื่อให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7.2 นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับต้นสังกัด และระดับโรงเรียน

2.7.3 ประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน และนำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง

2.8 ด้าน Big Data พบแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ดังนี้

2.8.1 บริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุมด้านข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครู บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนเครือข่าย

2.8.2 กำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เชื่อถือได้ และนำไปใช้ได้จริง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยมีประเด็นข้อค้นพบสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในภาพรวมรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครู อาจเนื่องมาจากครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครูจึงเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ และมีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชุลี รัตนพร (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติพงศ์ โภคาพานิช (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาพล บัวคำโคตร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ของการพัฒนาครู สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีประเด็นข้อค้นพบในแต่ละด้านที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 ด้านความปลอดภัย จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมรายข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรคภัยต่าง ๆ ภัยพิบัติและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาและจัดระบบความปลอดภัยภายในสถานศึกษา รวมถึงส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านระบบประกันคุณภาพ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน อาจเนื่องมาจากการบริหารและการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัดในการสร้างความมั่นใจให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ตลอดจนถึงนโยบายต้นสังกัด ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้านประสิทธิภาพ กล่าวว่า เพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และปรับกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดรับกับชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal)

1.3 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจเนื่องมาจากเทคโนโลยีที่ทันสมัย ข้อมูลข่าวสาร และสถานการณ์ในปัจจุบันที่เป็นตัวกลางในการเปลี่ยนแปลงโลก มนุษย์จึงมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตไปตามยุคตามสมัย รวมถึงระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนหลูกสูตรฐานสมรรถนะที่ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเน้นกระบวนการในการเรียนรู้ และปลูกฝังเจตคติที่ผู้เรียน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่มุ่งเน้นเนื้อหา สอดคล้องกับวิถีชีวิต และมีความสามารถปรับตัวตามยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) วาระที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

1.4 ด้านการพัฒนาครู จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC อาจเนื่องมาจากครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครูโดยการฝึกอบรม และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องจึงเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะ มีเทคนิคและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศราวุธ แวงธิสาร (2562) กล่าวว่า การพัฒนาครู เป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มพูนคุณภาพของครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ดีในการทำงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 ด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ

คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี และจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ เหมาะสมตามวัย ไม่มุ่งเน้นเนื้อหา มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภวรรณ การุญญะวีร์ (2564) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการสอนการจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบเป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือ แนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการให้กำลังใจ ให้ความรักและความเอาใจใส่ด้วย โดยมีองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน 1) หลักสูตรการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) สื่อการเรียนการสอน 4) การวัดผลประเมินผล

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ เกิดจากวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล มีความยืดหยุ่น ไม่ซ้ำซ้อน มุ่งเน้นผลลัพธ์และสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้านคุณภาพ กล่าวว่า ส่งเสริม และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน ให้ควบคู่การเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งส่งเสริมการนำระบบธนาคารหน่วยกิตมาใช้ในการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

1.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

คือ สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู อาจเนื่องมาจากการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และการให้ขวัญกำลังใจ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตลอดจนเป็นการให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และนำผลมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาพร สมอุทัย (2565) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอย่างเต็มศักยภาพการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญร่วมกับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน ตามหลักการของประชาธิปไตย ยอมรับเคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด

1.8 ด้าน Big Data จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษา และสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ และสถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันเทคโนโลยีทำให้การค้นคว้าข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว สถานศึกษาจึงมีการจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาที่ทันสมัย เชื่อถือได้ ทุกคนสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) วาระที่ 3 Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

2. จากการศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า ได้แนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ที่น่าสนใจในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความปลอดภัย พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) การป้องกันภัยที่เกิดจาก

มนุษย์ และภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 2) การป้องกันภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดเสิทธิ์ และผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและทางจิต 3) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย และ4) ใช้หลัก 3 ป คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนและการป้องกันภัยในสถานศึกษาให้ครอบคลุม นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งทางด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น แสงสว่างในห้องเรียนที่เพียงพอ ด้านร่างกายและทรัพย์สิน ด้านสิทธิและเสรีภาพที่พึงมี ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการและให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร คือควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนในบริเวณที่จะเป็นอันตราย ควรจัดทำคู่มือ การบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา และควรจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากรและผู้เรียน

2.2 ด้านระบบประกันคุณภาพ พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนที่หลากหลาย 2) สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน เพื่อกำหนดให้การเรียนการสอนบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษา และ 3) ดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย และตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานการศึกษานั้นเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางเกี่ยวกับการประกันภายนอกและการประกันภายในโรงเรียน โดยดำเนินการ 6 ขั้นตอน ในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ดำเนินตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อยฟ้า แสงเพชร (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารและจัดการระบบประกันคุณภาพภานในให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนบ้านเทิดไทย ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการบริหารและการจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนบ้านเทอดไทย โดยใช้ขั้นตอนการบริหารตามหลัก POLC สรุปได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ด้านผู้เรียนกำหนดมาตรฐานสถาศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา กำหนดโครงการ/กิจกรรม รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ครูพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นครูมืออาชีพ ผลิตสื่อนวัตกรรมและทำวิจัย เพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติของนักเรียนสูงขึ้น รวมทั้งสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมที่ ดี ยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ชัดเจน วางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนในการจัดการศึกษาจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหารค่อยกำกับ ดูแลสนับสนุนและตรวจสอบติดตามผล การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมและยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่นโดยการอบรมเพิ่มความรู้ และยุทธศาสตร์ด้านระบบการประกันคุณภาพภายในโดยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้เป็นระบบและชัดเจน สร้างระบบสารสนเทศในการเก็บเอกสารหลักฐานกำกับติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรมีทักษะการทำงานประกันคุณภาพภายในและสร้างความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพภายในในองค์กรเพื่อทำให้ระบบประกันคุณภาพทรงประสิทธิภาพและทำงานอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) การจัดครู

บุคลากรเข้าอบรม และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน และนำหลักสูตรมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะที่ครอบคลุม การพัฒนาทักษะ กระบวนการและการปลูกฝังเจตคติให้ผู้เรียน และ 3) นำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีแสดงความสามารถ และนำไปใช้ได้จริง โดยจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน และนำหลักสูตรมาใช้ และนำผลการใช้หลักสูตรสู่การปรับปรุงกรอบหลักสูตรให้สมบูรณ์ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ตรงตามยุคสมัย ไม่ยึดติดกรอบเวลา มีความยืดหยุ่นสูง และมีความหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะที่ครอบคลุมซึ่งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) วาระที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

2.4 ด้านการพัฒนาครู พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) ส่งเสริมให้นำแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) ให้ครูเข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และวิชาชีพให้บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 3) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดสมรรถนะของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนไม่ยึดติดกรอบการเรียนรู้แบบเดิม ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ และมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ และมีกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ดังนั้นการส่งเสริม และพัฒนาครูด้วยวิธีที่หลากหลาย และต่อเนื่องจะทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาพล บัวคำโคตร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน โดยแนะนำแนวคิดหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ อบรมและการนิเทศ การเป็นพี่เลี้ยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน แนะนำแนวคิดหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best

Practice) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือวีดีทัศน์ พูดคุยเสวนาปรึกษาหารือ แนะนำบทความหรือหนังสือเพื่อกระตุ้นการคิด 2) เรียนรู้ร่วมกัน ดำเนินการตามการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21การใช้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ภาวะผู้นำทีมร่วมแรงร่วมใจ ชุมชนกัลยาณมิตร การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และการสนับสนุน และ 3) ประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยนิเทศติดตาม การทำงานจัดการเรียนรู้ร่วมกันของครูอย่างเป็นระบบ ใช้การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงานหรือ AAR เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานและพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.5 ด้านการเรียนการสอน พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) พัฒนาคุณภาพครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ (แนวทางการพัฒนาคุณภาพ 3 มิติ 8 จุดเน้น) 2) สนับสนุนครูให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดการเรียนรู้ที่สนองต่อเป้าหมายของหลักสูตร และเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน 3) มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 4) จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) จัดครูผู้สอนให้ตรงกับความถนัดและสาขาที่จบการศึกษา และให้ครูจัดการเรียนการสอนเต็มเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เกิดจากผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ และมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความถนัดความสนใจของนักเรียน โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่ยึดสมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลักสามารถบูรณาการระหว่างเนื้อหาและรายวิชาได้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มุ่งเน้นเนื้อหา แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้านคุณภาพ กล่าวว่า พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถจัดการตนเอง มีการคิดขั้นสูงมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงานของตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การ

รวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นพลเมืองที่ดี มีศีลธรรม และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนรวมทั้งมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) วัดและประเมินผลตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบว่าด้วยการวัดปละประเมินผลของสถานศึกษา 2) ครูมีอิสระในการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ยืดหยุ่น ไม่มุ่งเน้นการนับเวลาเรียน 3) พัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชา และบริบทของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาคู่มือการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละรายวิชาวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเฉพาะบุคคล ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้านคุณภาพ กล่าวว่า ส่งเสริม และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนให้ควบคู่การเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งส่งเสริมการนำระบบธนาคารหน่วยกิตมาใช้ในการเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

2.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) นิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับต้นสังกัด และระดับโรงเรียน และ 3) ประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระหว่างเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียน และนำผลมาปรับปรุงอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และฝ่ายวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนเป็นการประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และนำผลมาปรับปรุง

อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลิภา สมฤทธิ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.8 ด้าน Big Data พบว่ามีแนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา คือ 1) บริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุมด้านข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครู บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนเครือข่าย และ 2) กำหนดพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เชื่อถือได้ และนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการ Big Data ที่ครอบคลุมด้านข้อมูลนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาเป็นรายบุคคลที่ถูกต้อง ทันสมัย และทุกคนสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้จริง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) วาระที่ 3 Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาที่พบว่า ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรร่วมกับภาคีเครือข่ายในการวางแผน และกำหนดแนวทาง ตลอดจนมาตรการในการป้องกันภัยให้ครอบคลุมครูและนักเรียน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ควรศึกษาสภาพ และแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และนำมาวางแผน แก้ไข และร่วมกันพัฒนา และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาที่พบว่า ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรศึกษาแนวทางการป้องกันด้านความปลอดภัยในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์),** 10(2), 1–14.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แนวดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. *2564*).** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.**

กฤติพงศ์ โภคาพานิช. (2563). **สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

กฤษฎา โพธิ์ชัยรัตน์. (2564). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

กุลทรัพย์ เลิศทวีสิน. (2562). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามกรอบนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. **วารสารรัชต์ภาคย์,** 13(30), 201–215.

คฑาวุธ ขันไชย. (2561). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. **วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,** 2(2), 1–22.

เจตนา ตลับศรี. (2561). **การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจการนักศึกษาในมุมมองของผู้บริหารและพนักงาน ภาควิชากิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ชิษณุชา ขุนจง. (2563). การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา. **สาระศาสตร์,** (3), 287–300.

ฐาณิศรา กาบบัวศรี. (2562). เทคนิคและกระบวนการ POSDCoRB. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย,** 1(3), 15–21.

ธนาพล บัวคำโคตร. (2563). **แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นารีรัตน์ ยิ่งยวด. (2556). **การนำเสนอวิธีการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

บุญทวี บุญให้. (2563). การศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบขอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย**, 16(1), 62–74.

ปริศนา วิโนสุยะ. (2562). **การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

พงศ์ณภัทร นันศิริ. (2562). **การศึกษาสภาพและแนวทางในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

พระมหาหัสดี ปญฺญาวชิโร (พรมนอก). (2561). **การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตามหลักไตรสิกขา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พลพิศิษฐ์ ตาละซอน. (2564). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีความเหมาะสมเชิงพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

เพชรัตน์ สีหาทัพ. (2561). **การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม**

เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง (ผู้บรรยาย). (9–11 กรกฎาคม 2565). การสร้างความเข้าใจการขับเคลื่อโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 8 จุดเน้น.

ใน **การประชุมเชิงปฏิบัติการ** (หน้า1–13). นครนายก: โรงแรมสีดารีสอร์ท.

ยุพิน บุญประเสริฐ. (2565). **การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

วัลลิภา สมฤทธิ์. (2564). นวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2.

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน, 4(1), 1–14.

วิชัย เสวกงาม. (2552). **การพัฒนากระบวนการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยการประยุกต์ใช้กระบวนการซิกซ์ซิกมาและการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศตวุฒิ ศิริภักดิ์. (2560). **แนวทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ศราวุธ แวงธิสาร. (2562). **การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประฉมศึกษานครพนม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม, นครพนม.

ศุภวรรณ การุญญะวีร์. (2564). การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด–19. **วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์,** 2(2), 48–55.

สถาพร สมอุทัย. (2564). การนิเทศการศึกษา" หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 5(3), 275.

สร้อยฟ้า แสงเพชร. (2554). **การบริหารและการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนบ้านเทอดไทย.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **ร่างโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัด**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2566. จาก https://shorturl.asia/Bya4C

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **ร่างกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2565 ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุวณีย์ ศรีวรมย์. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. **วารสารมหาวิทยาลัยครพนม**, 2(2), 68–75.

สุวัทนา สงวนรัตน์. (2564). หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะในสถานศึกษา. **วารสารสิรินธรปริทรรศน์,** 22(2), 352–363.

อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2555). **ความหมายของคำว่าสั่งสอน การสอน การเรียนการสอนและการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2565, จาก https://shorturl.asia/Q9zet

อนุศรา พูลคุ้ม. (2559). แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์,** 11(ฉบับพิเศษ), 59–76.

อัญชุลี รัตนพร. (2560). **แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

อำนวย พุทธชาติ. (2564). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งสริมการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามการรับรู้หรือระดับที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน และเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

3. ผู้ศึกษาขอความกรุณาท่าน**ส่งแบบสอบถามกลับภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565** และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมาณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษา
นางสาววรัญญา แต้มดี่ม

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ❑ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ
   - ❑ ชาย
   - ❑ หญิง
2. อายุ
   - ❑ 20–30 ปี
   - ❑ 31–40 ปี
   - ❑ 41–50 ปี
   - ❑ 51 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่ง
   - ❑ ผู้อำนวยการโรงเรียน
   - ❑ รองผู้อำนวยการโรงเรียน
   - ❑ ครู
4. ประสบการณ์ทำงาน
   - ❑ 1–2 ปี
   - ❑ 3–4 ปี
   - ❑ 5–6 ปี
   - ❑ มากกว่า 6 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามการรับรู้หรือระดับที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความปลอดภัย					
1.1 สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา	...	...	...	...	...
1.2 สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา	...	...	...	...	...
1.3 สถานศึกษาได้ปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	...	...	...	...	...
1.4 สถานศึกษาจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนโดยการ มีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครองและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ	...	...	...	...	...
1.5 สถานศึกษามีรูปแบบแนวทางการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย และด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ	...	...	...	...	...
1.6 สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อม สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	...	...	...	...	...
1.7 สถานศึกษาสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน	...	...	...	...	...

รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน				
	5	4	3	2	1
2. ด้านระบบประกันคุณภาพ					
2.1 สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	...	...	...	...	...
2.2 สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	...	...	...	...	...
2.3 สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	...	...	...	...	...
2.4 สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	...	...	...	...	...
2.5 สถานศึกษาได้รับการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี	...	...	...	...	...
2.6 สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	...	...	...	...	...
2.7 สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	...	...	...	...	...
2.8 สถานศึกษามีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม	...	...	...	...	...
3. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ					
3.1 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	...	...	...	...	...
3.2 สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ	...	...	...	...	...

รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน				
	5	4	3	2	1
3.3 สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก	...	...	...	...	...
3.4 สถานศึกษามีการมุ่งเน้น และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ	...	...	...	...	...
3.5 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	...	...	...	...	...
4. ด้านการพัฒนาครู					
4.1 สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning	...	...	...	...	...
4.2 สถานศึกษาสนับสนุนครูในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	...	...	...	...	...
4.3 สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การ การจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC	...	...	...	...	...
5. ด้านการเรียนการสอน					
5.1 สถานศึกษาคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	...	...	...	...	...
5.2 คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย	...	...	...	...	...
5.3 สถานศึกษามีการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	...	...	...	...	...
5.4 สถานศึกษามีการศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	...	...	...	...	...
5.5 สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ	...	...	...	...	...
5.6 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี และจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด	...	...	...	...	...

รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน				
	5	4	3	2	1
6. ด้านการวัดและประเมินผล					
6.1 สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน	...	...	...	...	...
6.2 สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นข้อบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา	...	...	...	...	...
6.3 สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้	...	...	...	...	...
6.4 สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงาน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	...	...	...	...	...
6.5 สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	...	...	...	...	...
7. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม					
7.1 สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม	...	...	...	...	...
7.2 สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...
7.3 ผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู	...	...	...	...	...
7.4 สถานศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	...	...	...	...	...
8. ด้าน Big Data					
8.1 สถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	...	...	...	...	...

รายการ		ระดับสภาพปัจจุบัน				
		5	4	3	2	1
	8.2 สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษา	...	...	...	...	...
	8.3 สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ	...	...	...	...	...

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้ความเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

1. ด้านความปลอดภัย

1.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านความปลอดภัยเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านความปลอดภัยที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านระบบประกันคุณภาพ

2.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านระบบประกันคุณภาพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านระบบประกันคุณภาพที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการพัฒนาครู

4.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาครูเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาครูที่พึงประสงค์หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการเรียนการสอน

5.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการเรียนการสอนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการวัดและประเมินผล

6.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการวัดและประเมินผล เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

6.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการวัดและประเมินผลที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

7.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามที่พึงประสงค์ หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. ด้าน Big Data

8.1 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้าน Big Data เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ด้าน Big Data ที่พึงประสงค์หรือที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ประมาณค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านความปลอดภัย หมายถึง สถานศึกษามีแผน มีการตั้งมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการให้ความรู้	1. สถานศึกษามีแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษาได้ปรับปรุงซ่อมแซม จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	4. สถานศึกษาจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครองและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน	5. สถานศึกษามีรูปแบบแนวทางการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย และด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	6. สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	7. สถานศึกษาสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านระบบประกันคุณภาพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการ	1. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุขและได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลาสภาพแวดล้อมทางสังคม	2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	4. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	5. สถานศึกษาได้รับการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทุกปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	6. สถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	7. สถานศึกษามีการจัดทำรายงาประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาภายใน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

	8. สถานศึกษามีรูปแบบวิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ กระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก	1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นและส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะกระบวนการในสถานการณ์จริง และเจตคติในลักษณะบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษามีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	4. สถานศึกษามีการมุ่งเน้นและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

	5. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning เพื่อให้ครูสามารถผลิต และใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษา	1. สถานศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนแบบ Active Learning	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษาสนับสนุนครูในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษามีการจัดอบรมและพัฒนาครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การ การจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการ PLC	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การทำกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี จัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับ	1. สถานศึกษาคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. คุณครูใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษามีการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง	4. สถานศึกษามีการศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมด้านอาชีพ กีฬา ดนตรี และจัดอบรมภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตาม	1. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นข้อบ่งชี้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษาพัฒนา และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	4. สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงาน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	5. สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการนิเทศกำกับและติดตาม หมายถึง การจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศ กำกับและติดตาม ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุน การช่วยเหลือแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยส่งผลถึงผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตาม	1. สถานศึกษามีการจัดทำคำสั่งและตารางการนิเทศกำกับและติดตาม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีการนิเทศกำกับและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. ผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนของครู	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

มาตรฐานที่ต้องการ	4. สถานศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการ และร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน ตามเป้าหมายของการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้าน Big Data หมายถึง การพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมถึงจัดทำฐานข้อมูลโรงเรียนทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ	1. สถานศึกษาพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	3. สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศโครงการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 41

ผลรวมดัชนีความสอดคล้อง 41

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ภาคผนวก ค รูปภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (3 พฤศจิกายน 2565)

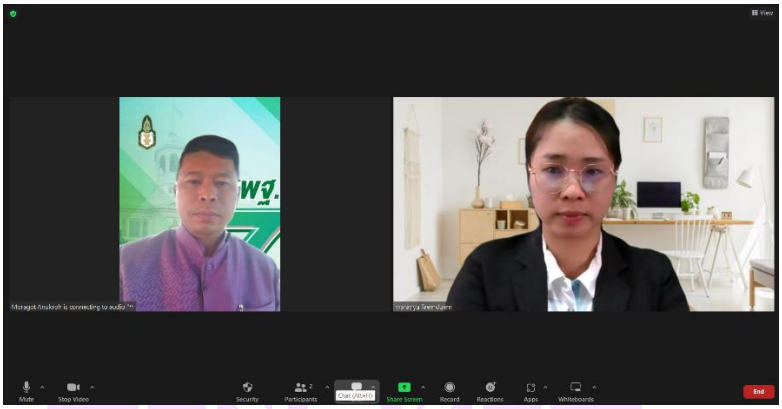

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (18 พฤศจิกายน 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (8 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (14 ธันวาคม 2565)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (16 ธันวาคม 2565)

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	วรัญญา แต้มดื่ม
วัน เดือน ปี เกิด	5 พฤศจิกายน 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 กศ.บ. (การศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2561 ศศ.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	36 หมู่ 2 ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
ผลงานตีพิมพ์	วรัญญา แต้มดื่ม. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). สภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 1247–1259). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.